

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ
ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

**Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»**

Виконала: студентка 2 курсу, групи 2-М
спеціальності 014 Середня освіта (Трудове
навчання та технології)

Освітньо-професійної програми Середня освіта
(Трудове навчання та технології)

Мануйлова Вероніка Михайлівна

Керівник, доктор економічних наук, професорка
Осадча Т.С.

Рецензент: директор ТОВ «Вікторія-Л»,
Барідж О.М.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ	7
1.1. Особливості визначення компетентнісного підходу в закладах вищій освіті.....	7
1.2. Психолого-педагогічні особливості формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій	12
1.3. Організаційно-методичне забезпечення освітнього процесу в процесі формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій.....	24
РОЗДІЛ 2. ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ДО МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	32
2.1. Змістовний аналіз освітніх підходів організації профільного навчання в закладі загальної середньої освіти....	32
2.2. Змістовний аналіз та розробка дидактичних підходів реалізації дисциплін технологічного спрямування в закладах вищої освіти.....	39
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56
ДОДАТКИ	62

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В Законі України «Про освіту» вказується на те, що «Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору» [1].

Питанням підготовки компетентного фахівця в закладах вищої освіти присвячено роботи науковців в різних аспектах, таких як: філософії, психології, педагогіки, удосконаленню освітньої діяльності. Науковці, які висвітлюють освітні питання вищої освіти, це В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень, В. Огнев'юк, А. Кузьмінський, З. Курлянд, С. Архангельський, Л. Хоружа, В. Безпалько, В. Желанова, С. Сисоєва, З. Бакум, О. Коваленко, Н. Лалак, Т. Поясок. Проблемі формування професійної компетентності в закладах вищої освіти присвячено дослідження О. Рогульської, І. Чемерис, Н. Бібіка, З. Підручної, О. Пометуна.

У сучасному суспільстві ведеться активний пошук ефективної педагогічної системи формування професійно компетентних фахівців, мобільних на ринку праці, готових до безперервної самоосвіти й професійної творчості. Для цього потрібні істотні зміни в змісті, засобах і методах системи освіти, які б урахували індивідуальні особливості тих, кого навчають і специфіку майбутньої професійної діяльності.

У підготовці фахівців головної ролі набуває орієнтація на особистість і компетентність, що дозволяє істотно полегшити адаптацію молоді до

професійного середовища, підвищити її конкурентоспроможність. Отже сьогодні все більш необхідними стають компетентні фахівці, здатні ефективно працювати в динамічних соціально-економічних умовах.

Дослідниками неодноразово відзначалося, що можливість підвищення якості вищої освіти й конкурентоспроможності фахівців на ринку праці закладена в компетентністному підході до їхнього навчання. Ці питання висвітлено в наукових роботах Д. Равен, В. Бондарів, Ю. Мінгалева, М. Горбушина, В. Мартинова та інші. Ученими А. Деркач, Е.Зеєр, Л. Мітіною проведена структуризація компетентності, виділені різні її види пропонуються різноманітні підходи до визначення професійної компетентності.

На сьогодні актуальним є питання профілізації закладів загальної середньої освіти, які повинні обрати напрямок профільного навчання та через реорганізацію надавати освітні послуги здобувачам освіти в коледжах та ліцеях. Тому концепція профільного навчання в старшій школі являється ключовим напрямком модернізації та удосконалення системи освіти, що поступово та планомірно переходить на школи старшого ступеня враховуючи нахили, зацікавленість, інтереси, особистісні можливості кожного учня.

Зміст програм технологічного профілю відображають проєктно-технологічну концепцію відповідно освітньої галузі «Технології», яка спрямована на освоєння освітнього матеріалу щодо соціально-економічного розвитку в суспільстві, сучасних технологічних процесів у різних галузях виробництва, застосування креативних підходів в дизайні навколишнього середовища та побуту.

Питанням впровадження в освітній процес технологічного профілю присвячені роботи А.Сазонова, В. Симоненка, В. Сидоренко, Т. Мачача, В. Юрженка, В. Вдовченко, А. Цини, В. Сташевського, А. Терещука Є. Клімова, І. Назімова, Є. Павлютенкова, Б. Федорішина, С. Чистякової, М. Чистякова, В.Ярошенка та інші.

Відповідно вище розглянутих сучасних вимог до професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти **тема кваліфікаційної роботи** «Формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій у процесі організації профільного навчання в закладі загальної середньої освіти».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дослідження виконане відповідно до науково-дослідної роботи «Формування професійних компетентностей майбутнього фахівця технологій» кафедри обліку, фінансів та підприємництва.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій з метою організації профільного навчання в закладі загальної середньої освіти.

Відповідно до мети визначено **завдання дослідження:**

1. Надати характеристику особливостей визначення компетентнісного підходу в закладах вищої освіти.

2. Проаналізувати психолого-педагогічні особливості формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій.

3. Розглянути особливості організаційно-методичного забезпечення освітнього процесу в процесі формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій.

4. Виконати змістовний аналіз освітніх підходів організації профільного навчання в закладах загальної середньої освіти.

6. Виконати змістовний аналіз та розробити дидактичні підходи реалізації дисциплін технологічного спрямування в закладах вищої освіти.

Об'єкт дослідження – компетентісна підготовка майбутнього вчителя технологій з метою організації профільного навчання в закладі загальної середньої освіти.

Предмет дослідження – дидактичні особливості формування професійної компетентності майбутнього вчителя трудового навчання до організації профільного навчання в закладах загальної середньої освіти.

Методи дослідження: *теоретичні:* аналіз філософської, психологічної, педагогічної, навчально-методичної літератури, синтез, порівняння, конкретизація, систематизація й узагальнення – для уточнення понятійного апарату, з'ясування сутності формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій; *емпіричні:* спостереження, бесіда; розробка змісту та методики формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що *уточнено* теоретичну сутність та структуру понять: «фахова та професійна компетентність», *удосконалено* змістове забезпечення формування професійної компетентності майбутніх учителів технологій; *подальшого розвитку набули освітні засоби* формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробленні та впровадженні в освітній процес закладів вищої освіти методики формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій у процесі вивчення дисципліни «Технологічний практикум» та технологічного профілю «Швейна справа».

Апробація результатів дослідження. Теоретичні положення висвітлювалися під час 5 Української науково-практичної конференції «Актуальні питання економічного розвитку в сучасних умовах» (Херсон, 2020 р.), надруковано тези з теми: «Освітні підходи до розвитку національної самосвідомості на заняттях трудового навчання».

Кваліфікаційна робота складається із вступу, двох розділів, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ

1.1. Особливості визначення компетентнісного підходу в закладах вищої освіти

Необхідність впровадження компетентнісного підходу в систему освіти України зумовлюється кількома причинами: по-перше, цей процес зумовлений як європейською, так і світовою тенденціями інтеграції, глобалізації світової економіки, а саме, зростаючими потребами гармонізації «архітектури європейської системи вищої освіти». По-друге, в останнє десятиліття спостерігається переорієнтація освітньої парадигми. В умовах глобалізації світової економіки акценти із принципу адаптивності зміщуються на принцип компетентності випускників освітніх закладів.

Вагомим фактором у підготовці майбутніх кваліфікованих, компетентних фахівців відіграє якість освіти. Згідно із Законом України «Про вищу освіту» визначено, що «якість вищої освіти – це сукупність якостей особистості з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, цілісну орієнтацію, соціальну спрямованість і зумовлює здатність задовольняти як особисті духовні і матеріальні потреби, так і потреби суспільства» [1].

«В наукових працях О. Коваленко вказує на, що вища освіта як соціальний інститут повинна підготувати випускника до життя. А життя, як ланцюг послідовних «завдань» і відповідальних «виборів», – це не лише академічні знання. Розвиток особистості як суб'єкта діяльності обов'язково характеризується такими чинниками, які формують соціально зрілу особистість, а саме: розвиток інтелекту, позитивного мислення, автономності та відповідальності, а також розвиток мотивації, що веде до самовдосконалення та самореалізації» [22, с. 60].

На сьогодні постає основна освітня задача впровадження компетентнісного підходу до галузі освіти на всіх рівнях, за рахунок оновлення та нових нестандартних освітніх підходів в процесі підготовки фахівців, в тому числі майбутніх учителів технологій.

В процесі підготовки фахівців головна роль спрямована на особистість та її розвинені компетентності відповідному напрямку, що дозволить молоді швидко адаптуватись до професійних умов та їх динамічних змін, проявляти свої знання на високому професійному рівні.

«Розглядаючи підходи до визначення «компетентності» та «компетенції», звернемося до досліджень вищої школи. Результат аналізу наукових розвідок свідчить про розмаїття співвідношень між поняттями «компетентність» і «компетенція».

«А. Хуторський зазначає, що саме поняття «компетенція» поряд із такими поняттями, як «уміння», «компетентність», «здатність», «майстерність» змістовно ще точно не визначено. Проте дослідники погоджуються з тим, що «компетенція» ближче до понятійного поля «знаю, як», ніж до поля «знаю, що» [50].

«Так, О. Коваленко, аналізуючи розвідки з окресленої проблеми виокремлює такі підходи: 1) компетенція – складник компетентності; 2) є лише один правильний термін для характеристики рівня підготовки – компетенція; 3) компетентність – результат підготовки, компетенція – коло повноважень; 4) компетентність – результативне поняття, а компетенція – процесуальне» [22, с. 106–110].

«Важливо в аспекті нашого дослідження вказати що «компетентність» – це система знань і умінь, що забезпечують готовність здійснювати професійну діяльність. Володіння сукупністю компетенцій, відповідних професійній діяльності, забезпечує здатність людини реалізувати на практиці свою компетентність» [50, с. 65].

«А. Хуторський в своїх роботах визначає, що компетентність – це сукупність особистісних якостей (ціннісно-сміслових орієнтацій, знань,

умінь, навичок, здібностей), зумовлених досвідом його діяльності у певній соціально і особистісно значущій сфері. Компетентність – це володіння відповідною компетенцією, включаючи його особистісне ставлення до предмета діяльності, це вже усталена якість особистості (сукупність якостей) і мінімальний досвід діяльності у даній сфері» [44, с.153] .

«Л. Хоружа компетентність розглядає, як сукупність рис (характеристик) особистості, що дозволяють їй якісно виконувати визначену діяльність, що направлена на вирішення проблем (задач) в якійсь галузі. Компетентність – це те, чого досяг конкретний спеціаліст, вона характеризує міру освоєння компетенції і визначається можливістю вирішувати поставлені «місцем» задачі» [49, с. 73].

«Н.Тарасова вказує,що компетенція – це те, на що претендує людина, це коло питань, в яких вона добре обізнана, має знання і досвід. Компетенція – це характеристика місця, а не особистості, тобто параметр соціальної ролі людини» [44, с. 73].

«Т.Руденко, що компетентність – сукупність компетенцій, а компетенція – особиста властивість спеціаліста вирішувати визначений тип професійних задач» [40].

Компетентність, на нашу думку, компетентність має складовий елемент готовності майбутнього фахівця до виконання поставленої задачі в стандартних та нестандартних ситуаціях, а також включає особистісні характеристики такі, як ініціативність, креативність, мобільність, комунікабельність.

Виходячи з аналізу наукових підходів, можемо зробити висновок, що компетентність відображає рівень професіоналізму особистості, досвід теоретичної та практичної підготовки процесі виконання відповідної діяльності.

Узагальнення наукових досліджень дає підстави розуміти під професійною компетентністю такий рівень професійної підготовки, який

забезпечує здатність особистості до успішного розв'язання професійних завдань та відповідність вимогам професійної діяльності.

«Проаналізувавши поняття «здатність», «готовність» і «якість», О. Овчарук пропонує інтерпретацію феномену «професійна компетентність фахівця» як інтегративну якість, яка виявляється в здатності до професійної діяльності, готовності виконувати різноманітні професійні функції на основі органічного поєднання особистісних і базових професійних якостей, що забезпечують високу результативність фахової діяльності» [26, с. 10].

Цікавим є підхід до визначення професійної компетентності фахівця у соціальному, психологічному та педагогічному аспектах О. Бабаян.

Із позиції соціального аспекту, науковець О. Бабаян під професійною компетентністю фахівця розуміє «елемент професійної компетентності, до якого належать професійні цінності, професійне покликання, глибока мотивація до професійної діяльності фахівця, професійна підготовка, професійна культура, професійна спеціалізація (профілізація) та кваліфікація» [4, с. 13–14].

Професійна компетентність фахівця в психологічному розумінні на його думку виражається через професійну майстерність, успішне виконання певного напрямку діяльності, особистісного індивідуального психотипу.

Розглядаючи педагогічного аспект компетентності, О. Бабаян характеризує професійну компетентність як «мотиваційно-ціннісне ставлення до професії, професійно зумовлені якості особистості, готовність до професійної діяльності, компоненти професійного розвитку спеціаліста (розвиток і саморозвиток, самопізнання і самопроекування, самокорекція)» [4].

Спираючись на особливості системно-діяльнісного підходу в освіті О.Пометун формулює таке тлумачення: «Система професійних знань, умінь і навичок, що пов'язані із виконанням професійної діяльності на високому рівні, а саме: забезпечення мобільності поповнення професійних особистісних знань; професійна теоретична, практична, морально-

психологічна підготовленість; уміння виявляти, ставити і розв'язувати на рівні технологічних або трудових стандартів професійні завдання; критичність мислення; саморефлексія; лідерський потенціал» [3, с. 17].

Проаналізувавши дослідження науковців «професійну компетентність фахівця» визначаємо як інтегральну особистісну якість, складниками якої є сукупність професійних компетенцій (знання, вміння, навички та досвід), які зумовлюють готовність і здатність до успішної професійної діяльності.

Науковці розробили модель професійної компетентності. У моделі є сукупність трьох інтегрованих компонентів: загальнокультурного (світоглядного), методологічного (психолого-педагогічного) і предметно-зорієнтованого – результат готовності майбутнього фахівця до виконання професійної діяльності [6].

«І.Бех виокремлює такі компоненти професійної компетентності: мотиваційно-вольовий (мотиви, цілі, потреби, ціннісні настанови); функціональний (знання способів професійної діяльності); комунікативний (уміння переконувати, аргументувати, аналізувати тощо) і рефлексивний (уміння свідомо контролювати результати своєї діяльності й рівень власного розвитку, особистісних досягнень)» [10, с. 40].

Аналізуючи ієрархічну модель професійної компетентності, що складається з шести блоків (знаннєву, діяльнісну, комунікативну, емоційну, особистісну, творчу), «Е. Іванова підкреслює «особливе значення принципу послідовності, що має пряме відношення до формування професійної компетентності в процесі навчання, оскільки вилучений із контексту окремий блок не забезпечить необхідного рівня сформованості професійної компетентності. Так, кожний наступний блок ґрунтується на попередньому, створюючи «платформу» для «зростання» наступних компонентів» [19].

З вище розглянутого можна зробити висновок, що всі особливості та визначення компетентісно підготовленого фахівця несуть комплексний характер де кожен складник компетентності проявляється через структурні компоненти: набуті знання, творчий підхід та відношення до професійної

діяльності враховуючи внутрішню мотивацію до професії, розуміння постійного самовдосконалення та самоосвіти.

1.2. Психолого-педагогічні особливості формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій

В процесі формування професійної компетентності майбутнього учителя технологій важливими стають питання професійної адаптації в освітянській діяльності.

На думку психологів С. Ананьїна, І. Бега ефективність процесу адаптації до практичної професійної діяльності вимагає таких чинників: відповідність змісту й форм підготовки характеру майбутньої професійної діяльності; володіння необхідними знаннями, базовими вміннями і навичками, наявність власного бачення і власного стилю роботи; здатність до саморозвитку й самовдосконалення в умовах виконання професійної діяльності; можливість постійного професійного вдосконалення, одержання професійної допомоги й підтримки; наявність умов для періодичного поповнення фахових знань, розвитку і вдосконалення професійних умінь та навичок [2; 10].

«Н. Антонова зазначає, що на різних етапах фахового становлення професійна «Я-концепція» студентів зазнає істотних змін. Так, змінюється уявлення про «ідеального» фахівця й про себе як професіонала: 1) стадія вибору професії (початок професійного навчання): студенти першого курсу характеризуються більшою тривожністю, вони не впевнені в наявності у них відповідних якостей. На цьому етапі професійна «Я-концепція» розмита і суперечлива, що підтверджується й тим, що самим собі першокурсники приписують протилежні якості; 2) стадія початку професійного становлення (закінчення навчання): для студентів четвертого та п'ятого курсів характерним є більша «насиченість» образу фахівця професійно важливими якостями, котрі складаються в цілісну картину. В описі свого реального «Я»

продовжують зберігатися певні суперечності, але опис «Я-ідеалу» практично збігається з образом реального фахівця та характеризується відсутністю внутрішньо-особистісних суперечностей, тому можна говорити про те, що прагнення до входження в професійне співтовариство характеризується бажанням пристосуватися до об'єктивних вимог, не порушуючи цілісну, гармонійну, внутрішньо узгоджену особистість, яка повинна стати професіоналом» [3].

Варто зазначити, що врахування психолого-педагогічних особливостей особистості майбутнього бакалавра, акцентування уваги на його здібностях, забезпечення оптимальних умов для розвитку сприяють реалізації мети формування професійної компетентності, оскільки у студентські роки відбувається становлення характеру майбутнього фахівця, удосконалення культури мислення, оперативної пам'яті, уваги, підвищення рівня самостійності, наукового та професійного розвитку [5].

З огляду на зазначене доцільно звернути увагу на те, що у педагогіці досліджено проблему компетентності як властивості особистості та шляхи підвищення професійної компетентності, виокремлено домінуючі підходи до навчання у процесі вивчення фахових дисциплін, які сприяють ефективному формуванню професійної компетентності: компетентнісний (С.Дружилов [15]), системний (В. Беспалько [9], і діяльнісний (О. Леонт'єв [29]).

«На думку Л. Коваль у вищій освіті перехід на компетентнісно-зорієнтовану підготовку розглядається у двох аспектах: по-перше, відбувається модернізація змісту професійної освіти, що передбачає його відбір і структурування з одночасним визначенням результативного складника освітнього процесу – набуття студентами компетентностей; по-друге, постає потреба навчити майбутніх фахівців ключовим та предметним компетентностям» [24].

Компетентнісний підхід до формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій охоплює поряд із конкретними знаннями й

уміннями студентів їхні здібності, навички, готовність до пізнання, до професійної діяльності.

Варто зауважити, що системний підхід дозволяє визначити перспективи навчання, його основні взаємодіючі компоненти з урахуванням провідних тенденцій суспільного розвитку, реальні потреби і можливості суб'єктів навчання [27].

Основною рисою діяльнісного підходу до навчання є підпорядкування дій викладачів не на засвоєння знань, умінь та навичок, а організацію діяльності студентів (ідея діяльнісного характеру змісту освіти). Відповідно до загальної теорії діяльність розглядається як специфічно людська форма активного ставлення до навколишнього світу, зміст якої становить його доцільна зміна і перетворення. Її структурними елементами є об'єкт, суб'єкт, його активність, засоби діяльності та результат [36].

Отже, діяльнісний підхід спрямований на формування компетентностей застосовувати на практиці набуті знання, успішну професійну самореалізацію, формування здібностей до колективної діяльності та самоосвіти. Варто зауважити, що результатом навчання за умови впровадження діяльнісного підходу є формування професійного досвіду, який уводиться в освітній процес як його значущий елемент. Як наслідок – нагромадження й осмислення досвіду розв'язання професійних завдань.

Сучасна концепція принципів навчання, висуваючи певні вимоги до основних компонентів навчального процесу, а також до аналізу його результатів, забезпечує цілісність і логіку розвитку принципів, допомагає керуватися ними в організації професійного навчання.

Активізація самостійної навчальної діяльності майбутніх вчителів технологій досягається за допомогою: формування пізнавальних мотивів навчання; залучення студентів до різних видів самостійного опрацювання навчального матеріалу; ознайомлення з раціональними методами і прийомами навчання; виконання та аналізу творчих робіт студентів.

Наголошуючи на важливості поєднання навчання з життям, «О.Коваленко вважав, що навчальний матеріал легше засвоюється, якщо показати, яку користь має цей матеріал у повсякденному житті. Виходячи з цього, основними положеннями принципу прикладної спрямованості підготовки є: максимальне використання можливостей навчального процесу для моделювання окремих сторін майбутньої професійної діяльності фахівців, наближення навчальних ситуацій до професійних, не допускаючи спрощень; гнучке поєднання теоретичних і практичних методів та форм навчання, обираючи в кожному конкретному випадку найбільш ефективні; упровадження в навчальний процес наукової організації праці; оволодіння теорією і практикою науково організованої діяльності; застосування продуктивних методів роботи, аналізу, програмування і прогнозування своєї діяльності» [23].

Обґрунтування нових і уточнення традиційних принципів організації навчання майбутніх вчителів технологій сприятиме конкретизації змісту, мети, завдань професійної підготовки; підвищенню ефективності форм і методів організації освітньої діяльності та її результативності; розвитку загальних теоретико-методичних засад ефективного формування у майбутніх викладачів системи знань, практичних умінь і навичок; подальшому професійному зростанню.

Звертаючись до форм організації навчального процесу, варто зауважити, що головною перевагою індивідуальної форми навчання у закладі вищої освіти є те, що вона дозволяє повністю індивідуалізувати зміст і методи освітньої діяльності студента, спостерігати та своєчасно коригувати дії майбутнього бакалавра у процесі розв'язання конкретних завдань, що дає можливість досягти високих результатів навчання та розвитку фахових компетентностей.

«На думку А. Вербицького, у процесі вивчення фахових дисциплін пріоритет надається професійно спрямованій груповій навчальній діяльності – діяльності студентів у складі малочислених груп, об'єднаних спільною

навчальною метою, в умовах відносин відповідальної взаємозалежності, поєднання контролю за динамікою фахових компетенцій з боку викладача із самооцінкою студентів» [11].

Узагальнюючи результати досліджень науковців щодо особливостей освітньої діяльності студентів, робимо висновок, що доцільно використовувати індивідуальну, групову та індивідуально-групову форми організації навчання майбутніх учителів задля досягнення оптимальних результатів навчання [8;10;11].

Виокремлюючи доцільні методи навчання, варто зауважити, що методи навчання є одним із найважливіших компонентів навчального процесу, який забезпечує засвоєння майбутніми вчителями технологій змісту навчального матеріалу, реалізовує мету і завдання навчання.

Провідними методами навчання у вищому навчальному закладі відповідно до структури діяльності (організація, регулювання і контролювання) є методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (словесні – лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж; наочні – спостереження, ілюстрація, демонстрація; практичні – вправи, лабораторні та практичні роботи); методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності (ділові та рольові ігри, дискусії й диспути, метод цікавих аналогій, зіставлення наукових пояснень явищ тощо); методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності (усного й письмового контролю, самоконтролю).

Особливого значення набувають питання впровадження в навчальний процес методів відповідно до характеру пізнавальної діяльності: проблемного викладання, частково-пошукового, дослідницького, оскільки пізнавальна діяльність відображає рівень самостійної діяльності майбутніх фахівців [33].

Дискусія є дієвим методом обговорення питання, що вивчається, оскільки передбачає колективне обговорення певної спірної проблеми, під час якого пізнається істина. Дискусія є дієвою тоді, коли стимулює

пізнавальний інтерес її учасників, збагачує їхні знання й уміння, формує творчі розумові навички й уміння, сприяє їх удосконаленню.

Позиція, яку виражає студент у процесі дискусії, може як відображати його власну думку, так і спиратися на думки інших студентів. Вдало проведена дискусія має велику виховну та навчальну цінність, адже вона вчить більш глибокому розумінню проблеми, вмінню аргументувати свою позицію та враховувати протилежні думки і погляди [20].

«Упровадження дискусій у процес викладання фахових дисциплін спрямоване, перш за все, на активізацію розумової діяльності студентів, на розвиток умінь та навичок взаємодії в сучасному середовищі. У процесі цілеспрямованого та впорядкованого обміну ідеями в групі студенти актуалізують та поглиблюють знання з теми, вчать визначати суттєві ознаки процесів та явищ, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, шукають незвичайні, оригінальні способи розв'язання проблемних питань, критично аналізують пропозиції, порівнюють факти, узагальнюють, аргументовано обирають оптимальне рішення» [21].

У зв'язку з цим вивчення фахових дисциплін характеризується високою інтенсивністю та підвищенням зацікавленості студентів, а набуті навички – дієвістю.

«Метод проблемного викладання передбачає окреслення викладачем перед студентами проблеми і визначення шляхів її розв'язання. Сутність його полягає у створенні викладачем системи проблемних ситуацій і управлінні процесом їх розв'язання студентами. Він передбачає врахування особливостей структури продуктивного мислення в пізнавальній діяльності студентів: створення проблемних ситуацій, їх аналіз і виявлення суперечностей, формування проблемних запитань, пошук способів розв'язання проблеми через висування гіпотез, доведення їх» [22].

На думку дослідників, викладання нового матеріалу є проблемним, якщо воно змістом і способом розкриття ставить питання, що вимагає розв'язання. Проте прямого і завершеного пояснення невідомого викладач

не надає, що спонукає студентів до самостійних пошуків розв'язання проблеми. Проблемна ситуація може бути надана на початку розгляду навчальної теми й використовуватися як основа для вивчення матеріалу. Так, у процесі пояснення нового матеріалу викладач пропонує студентам логічні запитання, відповіді на які надаються у процесі роботи або після самостійного опрацювання. Проблемну ситуацію варто також упроваджувати після вивчення окремого питання або цілої теми, що сприятиме узагальненню та систематизації навчального матеріалу.

Частково-пошуковий метод передбачає виклад навчального матеріалу у формі евристичної бесіди. Часткове пояснення нового поєднується з визначенням педагогом проблемних запитань і пізнавальних завдань або експериментів, що породжують проблемну ситуацію.

Оскільки проблемна ситуація полягає в усвідомленні суперечності між поставленою метою й можливістю її досягнення, то головною метою навчальної проблемної ситуації є викликати пізнавальний інтерес у студентів, активізувати їхню розумову діяльність. У процесі пояснення матеріалу викладач пропонує студентам логічні запитання, відповіді на які потрібно під час роботи або після самостійного опрацювання [20].

«На думку О. Коваленка, частково-пошуковий метод передбачає, що навчальні проблеми формулюють і розв'язують студенти за допомогою викладача» [23].

Дослідницький метод є основним методом набуття досвіду творчої діяльності, оскільки характеризується високим рівнем самостійної пізнавальної активності студентів і впроваджується у разі значної відповідності засвоєних студентами знань і вмінь, необхідних для розв'язання досліджуваної проблеми.

«Метод охоплює евристичні процедури, пов'язані з висуненням гіпотез та використанням аналогій. Викладач організовує роботу студентів, пропонуючи їм навчальні завдання проблемного характеру із зазначенням мети роботи. Дослідницькі завдання у процесі вивчення фахових дисциплін

можуть бути текстовими, графічними, практичними, заснованими на наочно-образному матеріалі і передбачають певний цикл самостійних навчально-пізнавальних дій: збирання інформації, її аналіз, самостійна постановка студентом проблеми, її розв'язання, перевірка результатів й застосування нового знання на практиці» [14].

Отже, використання дослідницького методу у процесі викладання фахових дисциплін забезпечує формування рис творчої діяльності, навчає застосовувати на практиці набуті знання для розв'язання проблемних завдань, забезпечує оволодіння методами наукового пізнання в процесі навчальної діяльності та формує потребу у творчій діяльності.

На лабораторних та практичних заняттях із фахових дисциплін доцільно застосовувати зіставлення та аналогію. Оскільки зіставлення – форма порівняння, спрямована на виокремлення істотних властивостей, загальних для низки об'єктів, то застосування цього прийому у процесі вивчення фахових дисциплін є невід'ємною частиною проектно-технологічної діяльності.

Пояснення, ілюстрація, аналогія застосовуються на етапі створення пошукових ескізів об'єкта проектування. Первісна ідея, запозичена за аналогією, доводиться до рішення, адекватного задуму. Таке проектування має відношення до функціонального проектування. Студенти зіштовхуються з інтерпретацією творчого джерела і перетворює його шляхом трансформації в проектне рішення. Нові цікаві ідеї з'являються у процесі виявлення візуальних ознак творчого джерела (запозичені з ілюстрацій, наприклад, народного костюма, національного одягу, інженерних рішень, творів архітектури тощо).

Інструктаж застосовується на етапі ознайомлення з етапами практичної роботи, виконання завдань, використання інструментів, приладів і матеріалів, дотримання техніки безпеки, показ практичних операцій та організації робочого місця.

Отже, що цілісне й оптимальне поєднання окреслених дидактичних підходів таки як, компетентнісного, діяльнісного та системного у процесі

вивчення фахових дисциплін; загально-дидактичних таких, як науковості, доступності, зв'язку теорії з практикою, наочності, систематичності й послідовності, свідомого засвоєння знань, активності й самостійності; специфічних принципів навчання, а саме, принцип прикладної спрямованості підготовки, професійної спрямованості навчання, професійного розвитку; а також форм групової та індивідуальної організації навчання; проблемного методу викладання, частково-пошукового, дослідницького; та прийомів через порівняння, зіставлення, стимулювання, активізація уваги та мислення, запам'ятовування. Всі ці освітні підходи передбачають підвищення ефективності підготовки майбутніх учителів технологій та сприяють формуванню професійної компетентності.

Ураховуючи психолого-педагогічні особливості формування професійної компетентності майбутніх учителів технологій, виокремлено домінуючі підходи (компетентнісний, діяльнісний та системний) до навчання, які сприяють ефективному формуванню професійної компетентності.

«На думку Л. Тархан, вплив багатьох чинників на вибір педагогічних умов визначає необхідність встановлення до них певних вимог: «педагогічні умови» повинні бути спрямовані на формування позитивної мотивації і задоволення результатом творчої діяльності; мають забезпечувати розвиток особистості та її творчих здібностей; необхідність створення певної організації навчання, яка буде забезпечувати гнучкість і адаптивність до індивідуальних потреб особистості; необхідна структура змісту, відповідна до структури професійної діяльності фахівця (виникнення ідеї, предпроектний аналіз, постановка проблеми, пошук рішень, обґрунтування вибору, конструкторське і технологічне розроблення, виготовлення, практична перевірка); педагогічні умови повинні забезпечувати розвиток і професійне зростання студента» [45].

«Досліджуючи проблему мотивації навчання, С. Рубінштейн приділяв велике значення питанню «про те, яким чином мотиви (спонукання), що

характеризують не стільки особистість, скільки обставини, в яких вона опинилася у житті, перетворюються на те стійке, що характеризує цю особистість» [39, с. 106].

«Науковці наголошують на залученні всіх сторін навчального процесу до мотивування студента: інтерес змісту навчальних програм і пов'язана з цим престижність оволодіння знаннями; інтерес до самостійної пізнавальної діяльності і до форм групової роботи; можливість самоствердження, реалізації потреби у творчій, пошуковій діяльності, у формах поза аудиторної роботи Як зазначають науковці, найгостріші проблеми навчання пов'язані з очевидною відсутністю мотивації основної кількості студентів, а отже, – зі зниженням стандартів і базових показників освіченості студентів» [40].

«А. Маслоу зазначає, що сутність поняття «мотивація» відображає його залежність від потреб, адже мотивація є рушійною силою людської поведінки і початком процесу засвоєння знань, який пов'язаний з потребою як однією з умов розвитку особистості. Продовжуючи думку А. Маслоу, І. Зимня називає мотивацію «механізмом запуску» будь-якої діяльності (праці, спілкування, пізнання). Якщо немає успіху, то мотивація згасає, що негативно впливає на виконання певної діяльності» [18; 31].

Через усвідомлення потреб і мотивів індивід окреслює відповідну модель майбутніх дій, оскільки мотивація пронизує всі структурні утворення особистості: її спрямованість, характер, емоції, здібності, діяльність, інтереси, ідеали. Професійно мотивація виявляється у позитивному ставленні до фахової діяльності, інтересі до неї, прагненні досягти успіхів в обраній діяльності. Отже, потреба є важливим чинником, що стимулює навчання, саме від усвідомлення потреби у відповідних знаннях залежить якісне їх опанування. Оскільки в період навчання відбувається становлення особистості майбутнього вчителя технологій як фахівця і якість її формування значною мірою залежить від мотивів, то навчальна діяльність потребує реалізації усіх видів мотивації.

Підготовка сучасної молоді у закладах вищої освіти реалізується в умовах формування позитивної навчальної мотивації, яка забезпечується упровадженням у навчальний процес інноваційних педагогічних технологій.

В реалізацію змісту навчальних програм з трудового навчання, технологій, а також профільного навчання в закладах загальної середньої освіти наскрізною лінією застосовується метод проєктів та особистісно-орієнтований підхід.

Відповідно проєктування та проєктна діяльність студентів забезпечують високий рівень мотивації, сприяє розумінню особистісного сенсу навчання, самостійності, спрямовують їх на опанування професійних здібностей, вмінню самостійно знаходити та аналізувати великі обсяги інформації, виконувати самоконтроль, ставити перед собою задачі та знаходити нестандартні шляхи їх рішення.

Оскільки «проєктування» – категорія перетворювальної діяльності, яка конструюється за допомогою проєкту, то воно розглядається нами як творча, інноваційна діяльність, що спрямована на створення нового продукту через включення студентів до проєктної діяльності [14; 20].

У процесі аналізу сутності поняття «проєктна діяльність» виокремлюємо визначення його як конструктивної і продуктивної діяльності особистості, спрямованої на розв'язання життєво значущої проблеми й досягнення кінцевого результату в процесі створення проєкту [21].

«Як бачимо, «проєктна діяльність» – навчальна діяльність, під час якої студенти здобувають знання та вміння у процесі планування і виконання проєктів, тобто це діяльність, за якої студенти набувають знання у процесі планування і виконання практичних завдань, що постійно ускладнюються (проєктів). В основу проєктної діяльності покладено розвиток пізнавальних навичок студентів, умінь самостійно конструювати свої знання й орієнтуватися в інформаційному просторі, розвиток критичного мислення» [42].

«У процесі проектної діяльності виявляється раціональне сполучення теоретичних знань і практичних дій під час розв'язання конкретної проблеми, використовується сукупність проблемних, дослідницьких, практичних методів роботи, за своєю сутністю завжди творчих» [38].

«Як відомо, наявність потреб, мотивів у знаннях, у пізнавальній діяльності, посилений інтерес до окремих навчальних дисциплін, на думку науковців, пов'язаний із дотриманням принципу творчості у процесі навчання, унаслідок чого «навчання перетворюється на особистісно-зорієнтований процес, що дає змогу розширити можливості розвитку індивідуальності студента, поглиблює його креативність», призводить до формування його професійної компетентності» [42].

У творчості, зокрема навчальній, проявляється задоволеність процесом навчання, самостійність і наполегливість, захопленість у здійсненні навчально-пізнавальних дій, самоучінні, самоконтролі власної навчально-пізнавальної діяльності, тобто студент реалізується як цілісна особистість, що розвивається.

«На думку Я. Пономарьова змістова компонента навчальних занять повинна бути спрямована на розвиток професійних та творчих здібностей студентів, оскільки сучасний рівень соціальних відносин передбачає разом із умінням діяти за певним зразком також пошук креативного підходу та застосування нестандартних рішень, які, у свою чергу, залежать від рівня розвитку творчих здібностей особистості» [36].

Варто зауважити, що в навчальному процесі, у якому провідну роль відіграє активна самостійна і творча навчально-пізнавальна діяльність, досягається більша результативність, ефективніше здійснюється співтворчість викладача і студента. Їхня творча взаємодія значно підсилює процес особистісного саморозвитку. Організація самостійної та творчої навчально-пізнавальної діяльності реалізовується у процесі навчання майбутніх учителів технологій за допомогою відвідування студентами студентського творчого об'єднання дизайн-студії «Стиль».

Отже нами проаналізовано психолого-педагогічні особливості формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій серед яких виокремлено такі: творче та позитивне відношення до освітньої діяльності, мотивація до освітньої проєктно-технологічної діяльності із застосуванням інноваційних педагогічних технологій; розвиток креативної діяльності студентів та участь їх студентських творчих об'єднаннях; взаємозв'язок компетентнісного, системного та діяльнісного підходів в освітньому процесі.

1.3. Організаційно-методичне забезпечення освітнього процесу в процесі формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій

«Освітній процес в закладі вищої освіти – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання професійних компетентностей суб'єктів освітньої діяльності, а також на формування гармонійно розвиненої особистості» [11; 13].

Науково-методичне забезпечення освітнього процесу здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) включає:

- освітньо-професійну програму підготовки здобувачів вищої освіти;
- навчальні плани та робочі навчальні плани;
- навчальні, робочі навчальні програми дисциплін;
- наскрізні програми практик;
- робочі програми виробничої, переддипломної видів практик;
- плани семінарських, практичних занять;
- методичні вказівки щодо організації аудиторної та самостійної роботи студентів;

- пакети контрольних завдань для перевірки знань з дисциплін циклів загальної та професійної підготовки;
- методичні вказівки щодо виконання дипломних робіт та атестації здобувачів вищої освіти;
- дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів (у тому числі з використанням інформаційних технологій);
- критерії оцінювання програмних результатів студентів;
- електронні сторінки на Інтернет – сайті університету;
- екзаменаційні матеріали: білети, тести, письмові завдання;
- підручники і навчальні посібники (у тому числі в електронному вигляді).

Зміст освіти здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології), галузі знань 01 Освіта/Педагогіка визначається освітньою освітньо-професійною програмою підготовки, навчальними програмами дисциплін, іншими нормативними актами органів державного управління освітою і відображається у відповідних підручниках, навчальних посібниках, методичних матеріалах, дидактичних засобах організації освітньої діяльності. Результатом реалізації змісту освіти є наявність сформованих професійних компетентностей випускника [15; 38].

Згідно навчального плану, як документу вищого навчального закладу, який складається на підставі освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) визначає перелік та обсяг обов'язкових, вибіркового навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік освітнього процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Рекомендована кількість навчальних дисциплін на рік не має перевищувати шістнадцять, обсяг однієї дисципліни, як правило, має становити три і більше кредитів ЄКТС.

Навчальний план за поданням деканів факультетів, завідувачів випускових кафедр затверджується рішенням Вченої ради університету та набуває чинності відповідно до наказу ректора.

Для конкретизації планування освітнього процесу на кожному навчальний рік складається робочий навчальний план, що затверджується ректором.

Робочий навчальний план розробляється випусковою кафедрою, візується завідувачем випускової кафедри, деканом факультету та проректором з навчальної та науково-педагогічної роботи [38].

До кожної навчальної дисципліни розроблено авторські навчальні програми. Зміст авторської програми складається із вступу, де вказано предмет вивчення навчальної дисципліни, між предметні зв'язки, кількість змістових модулів, мета та завдання навчальної дисципліни, очікувані результати, набуті компетентності здобувачів в результаті вивчення дисципліни.

В розділі інформаційний обсяг навчальної дисципліни вказано тематику змістових модулів (лекційна, практична складова, складова самостійної роботи). Рекомендована література до авторської програми представлена, як основна, додаткова література та INTERNET – ресурси (основні Web-сторінки в INTERNET). В програмах вказано форма підсумкового контролю [8; 19].

Для кожної навчальної дисципліни, яка входить до переліку освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти, викладачами складається робоча програма навчальної дисципліни, яка є нормативним документом університету. Вона містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми (лекційна, практична складова змістового модуля та складова самостійної роботи) її

зміст та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і семестрового контролю, список застосування основної, допоміжної літератури, Інтернет-джерел.

Робоча програма навчальної дисципліни розглядається та затверджується на засіданні кафедри і підписується завідувачем кафедри. Перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни проводиться щорічно до початку навчального року.

До кожної навчальної дисципліни викладачами кафедри розроблено навчально-методичні комплекси дисциплін, які складаються з сукупності нормативних та навчально-методичних матеріалів на паперовій та в електронній формах, необхідних і достатніх для ефективного виконання студентами робочої програми навчальної дисципліни, передбаченої навчальним планом підготовки здобувачів спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології).

Навчально-методичний комплекс дисциплін має наступні складові:

- авторська програма навчальної дисципліни;
- робоча навчальна програма дисципліни;
- анотовані плани лекційних занять дисципліни;
- методичні рекомендації проведення семінарських, практичних занять;
- дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів (у т.ч. з використанням інформаційних технологій);
- матеріали комплексної контрольної роботи;
- засоби діагностики навчальних досягнень студентів;
- перелік питань, що виносяться на залік;
- перелік питань, що виносяться на екзамен, екзаменаційні білети;
- орієнтовна тематика курсових та методичні рекомендації до їх виконання (якщо передбачені навчальним планом);

- завдання для передбачених робочим навчальним планом контрольних робіт студентів заочної форми навчання та методичні рекомендації щодо їх виконання;
- методичні вказівки до написання дипломних робіт, атестаційного іспиту ;
- перелік навчально-наочних посібників, технічних засобів навчання тощо;
- інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню навчальними підручниками (посібниками) з дисципліни.

Програмні результати навчання оцінюються згідно Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, а саме одиниці вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення програмних результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин.

Контрольні заходи включають міжсесійний (поточний та проміжний/атестаційний) і семестровий контроль.

Відповідно до навчального плану семестровий контроль з навчальної дисципліни проводиться у формі семестрового екзамену, диференційованого заліку або заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою, у терміни, передбачені графіком освітнього процесу.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, семінарських занять з метою перевірки рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи і відображає його поточні навчальні досягнення в засвоєнні програмного матеріалу з дисципліни.

Матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на семестровий контроль разом з матеріалом, що опрацьовувався в процесі проведення аудиторних занять.

Для дисциплін із формою семестрового контролю диференційований

залік або залік атестаційний контроль оформлюється на останньому занятті.

Для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен атестаційний контроль проводиться у формі контрольної роботи (усної відповіді на визначені питання, співбесіди, тестування, колоквіуму, професійного, творчого конкурсу тощо). Для цих дисциплін атестаційний контроль здійснюється за розкладом, затвердженим у встановленому порядку, і у терміни, визначені графіком освітнього процесу.

Підготовка здобувачів рівня вищої освіти «бакалавр» передбачає виконання студентами 3-х курсових робіт. Кожна робота обговорюється і оцінюється членами комісії після захисту всіх робіт. За результатами обговорення студентам оголошуються мотивовані оцінки. Окремі роботи, що мають теоретичний і практичний інтерес, можуть бути подані на конкурс навчальних дослідницьких робіт, або рекомендовані для подальшої розробки у вигляді бакалаврської роботи.

Практична підготовка здобувачів рівня вищої освіти «бакалавр» передбачає проходження навчальної, виробничої та переддипломної практик.

Практики, які передбачені навчальним планом проходять відповідно до Положення про проходження студентами університету, і розробленими на його основі, наскрізною і робочими програмами.

Організація та проведення навчальної практики підготовки здобувачів рівня вищої освіти «бакалавр» здійснюється на підставі договорів із виробничими підприємствами. На базах виробничих підприємств що здійснюють виготовлення та ремонт швейних виробів - для спеціалізації «Конструювання та моделювання одягу» й на підприємствах системи автосервісу - для спеціалізації «Автосправа» м. Херсона. Основним завданням навчальної практики є ознайомлення студентів з особливостями сучасного технологічного процесу та організацією виробництва на підприємствах, узагальнення досвіду новаторів та винахідників.

Виробнича практика рівня вищої освіти «бакалавр» проводиться з метою професійної підготовки й формування професійних компетентностей ерудованого, конкурентноздатного майбутнього вчителя технологій і креслення, який здатний до творчої педагогічної діяльності, безперервної самоосвіти та професійного самовдосконалення, здатний забезпечувати поєднання теоретичної підготовки студентів з їх практичною діяльністю у закладах середньої освіти.

Для комплексної перевірки й оцінки теоретичної та практичної фахової підготовки здобувачів вищої освіти ступеня вищої освіти «бакалавр» на один календарний рік, як єдина для всіх форм навчання, створюється екзаменаційна комісія у складі голови та членів екзаменаційної комісії спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) рівня вищої освіти «бакалавр».

Складання кваліфікаційного іспиту проводиться у письмовій формі за білетами, зміст якого відповідає програмі атестаційного іспиту, яка має творчу й професійну спрямованість. Програма іспиту розробляється логічно-структурній відповідності освітньо-професійної програмі «Середня освіта (Трудове навчання та технології) зміст якої відображує специфіку й інтеграцію новітніх освітніх досягнень з методики навчання технології та креслення у закладах середньої освіти та фундаментальних дисциплін педагогіка та психологія.

Атестація якості підготовки здобувачів РВО «Бакалавр» щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам освітньо-професійної програми «Середня освіта (Трудове навчання та технології)», проводиться у формі складання атестаційного іспиту.

Вагомою складовою атестації здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» є написання кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційну роботу слід розглядати як кваліфікаційний документ, на підставі якого екзаменаційна комісія визначає відповідність рівня професійних компетентностей здобувача вищої освіти «бакалавр»

спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) вимогам освітньо-професійної програми «Середня освіта (Трудове навчання та технології)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та його готовність до самостійної роботи за спеціальністю.

Кваліфікаційна робота виконується за тематикою актуальних завдань професійної діяльності майбутніх учителів технологій за матеріалами реальної її організації як предмету дослідження. Тематика дипломних робіт повинна включати розробку основних питань, з якими випускники будуть зустрічатися у процесі педагогічної діяльності.

Кваліфікаційна робота рівня вищої освіти бакалавр виконується кожним студентом самостійно і відображає сформований ним за час навчання у закладі вищої освіти рівень професійних компетентностей щодо підготовки ерудованого, конкурентоздатного майбутнього вчителя трудового навчання технологій, який володіє фундаментальною базою фахових дисциплін, сучасними інформаційними технологіями, інноваційними педагогічними технологіям у закладах середньої освіти котрий здатний до творчої педагогічної діяльності, безперервної самоосвіти та професійного самовдосконалення й самостійної педагогічної діяльності.

Виконання кваліфікаційної роботи РВО «бакалавр» за змістом передбачає комплексне інтегрування освітніх досягнень з педагогіки і психології, методики технологічної освіти, методики навчання кресленню, в умовах організації проєктної діяльності.

Отже організаційно-методичне забезпечення освітнього процесу сприятиме якісному формуванню професійної компетентності майбутнього вчителя трудового навчання.

РОЗДІЛ 2

ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ДО МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

2.1. Змістовний аналіз освітніх підходів організації профільного навчання в закладі загальної середньої освіти

З метою визначення освітніх шляхів формування професійної компетентності майбутнього вчителя трудових технологій та його підготовки проведення занять профільного навчання виникла необхідність проаналізувати сучасний стан впровадження профільного навчання в загальноосвітні навчальні заклади та виконати змістовий аналіз навчальної програми технологічного профілю. Такою програмою нами обрана програма технологічного профілю «Швейні вироби», яка рекомендована Міністерством освіти України.

Організація профільного навчання в закладах загальної середньої освіти України спрямована на формування та розвиток особистості на основі врахування індивідуальних особливостей учнів, їхніх освітніх потреб, нахилів, інтересів і здібностей, зумовлених орієнтацією на майбутню професію.

Питанням організації профільного навчання присвячено дослідження О. М. Коберника, Г. В. Терещука, С. Д. Максименко, О. Л. Сидоренко, А. Ю. Цини, М. С. Янцура та інші [27; 20; 28,51,54].

«Профільне навчання в закладах загальної середньої освіти у 10-11 класах може здійснюватись за такими напрямками:

- суспільно-гуманітарним (навчальні профілі: правовий, історико-правовий, економічний, філософський, педагогічний тощо);
- філологічним (українська чи іноземна філологія);

- природничо-математичним (математичний, фізико-математичний, хіміко-біологічний, хіміко-фізичний, біолого-географічний, колого-географічний тощо);
- технологічним (виробничі технології, комп'ютерні технології);
- художньо-естетичним (хореографічний, музичний, театральний, мистецтвознавство тощо);
- спортивним (гімнастика, плавання, легка атлетика, туризм, спортивні ігри тощо)» [55].

«Згідно концепції профільного навчання в рамках профільної середньої освіти старшокласник зможе обирати одне з двох спрямувань навчання академічне і професійне: академічне, із поглибленим вивченням окремих предметів з орієнтацією на продовження навчання в університеті; професійне, яке поряд з отриманням повної загальної середньої освіти забезпечує отримання першої професії (не обмежує можливість продовження освіти)» [27].

«Здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням буде здійснюватися у академічних ліцєях – як правило, окремих закладах освіти. Буде створено окрему мережу академічних ліцєїв, на зразок мережі професійних ліцєїв, тобто третій ступінь школи буде відокремлено від другого ступеня. В академічних ліцєях перший рік навчання буде перехідним. На цьому етапі учень ще зможе змінити профіль навчання. Учні зможуть вибирати не лише предмети, а й рівні їхньої складності. Випускники академічних ліцєїв будуть проходити державну підсумкову атестацію у формі зовнішнього незалежного оцінювання» [54].

«Профільну середню освіту за професійним спрямуванням будуть здобувати у професійних ліцєях та профільних коледжах. Випускники професійних ліцєїв та коледжів будуть проходити державну підсумкову атестацію у формі зовнішнього незалежного оцінювання. При успішному проходженні ДПА у формі ЗНО випускники професійних ліцєїв та коледжів зможуть вступати до ВНЗ, а випускники коледжів зможуть навчатися у ВНЗ

за скороченою програмою. Молоді люди, які закінчили профільну школу, розумітимуть свою майбутню роль у родині, професійній діяльності, суспільстві» [27].

«Отже профільне навчання – вид диференційованого навчання старшокласників відповідно до їхніх освітніх потреб, зумовлених орієнтацією на майбутню професію. Він передбачає організацію навчання, за умов введення якого зміст однієї (рідше двох) освітньої галузі вивчається глибше і ширше, ніж це передбачено складовою змісту загальної середньої освіти. Це забезпечується збільшенням кількості навчальних годин, відведених типовим навчальним планом на вивчення групи відповідних предметів галузі (профільні загальноосвітні предмети), а також уведенням додаткових (нових) предметів та курсів за рахунок годин варіативної частини Базового навчального плану» [20].

Типовий навчальний план старшої школи реалізує зміст освіти залежно від обраного профілю навчання. Кожен з профілів передбачає вивчення предметів на одному з трьох рівнів: рівні стандарту, академічному або профільному рівні. Для забезпечення профільного навчання передбачені спеціальні навчальні плани, які дають можливість в залежності від потреб учнів комплектувати старші класи за напрямками диференціації: природничим, філологічним, гуманітарному, естетичним, технологічним, спортивним. Напрямки диференціації конкретизуються в окремі профілі навчання: фізичний, математичний, біолого-хімічний, економічний, географічний, екологічний, правовий, історико-філологічний, інформаційно технологічний і т.д.

Лише через розвиток держава може забезпечити свою стабільність, успішне суспільство. Для того щоб готувати людину до інноваційного способу життя, необхідною умовою є модернізація освіти.

«Профіль навчання визначається з урахуванням наступних чинників:

- освітніх потреб замовників освіти;
- кадрових, матеріально-технічних, інформаційних ресурсів школи ;

- соціокультурної і виробничої інфраструктури району, регіону;
- перспектив здобуття подальшої освіти і життєвих планів учнівської молоді» [27].

Заклади загальної середньої освіти обирають напрямок профільного навчання на підставі адміністративних умов закладу, проведених до профільних курсів за вибором здобувачів освіти, базових та профільних предметів освітнього закладу. Таким чином створюється система вибору старшокласниками напрямку профільного навчання та дає їм можливість будувати власну освітню програму.

Очікувані результати: впровадження нових моделей профільного навчання; підготовки педагогів; створення умов для вибору учнями профілю навчання згідно з їхніми інтересами; забезпечення оснащення кабінетів для профільного навчання старшокласників; налагодження конструктивних зв'язків між школами та вузами; запровадження системного моніторингового спостереження за якістю профільного навчання; забезпечення діалогу населення зі школами у вирішенні проблем профілізації шкіл.

Розглянемо специфічні ознаки технологічного профільного навчання. Освітня галузь «Технології» передбачає спрямування учнів на працю у сфері виробництва, обслуговування, активізацію предметно-перетворювальної діяльності учнівської молоді, орієнтацію на стійкий вибір професій у галузі техніки і технологій.

Спираючись на Концепцію профільного навчання в старшій школі та дослідження науковців Коберника О.М., Терещука А.І., на загально-дидактичні принципи та враховуючи особливості освітньої галузі «Технології», можна виділити наступні принципи технологічного профілю навчання, а саме:

1. принцип гуманізації та демократизації технологічної підготовки, що передбачає взаємоповагу, вільний вибір перетворювальної діяльності,

що викликає у учнів позитивне бажання працювати. Врахування інтересів і запитів учнів;

2. принцип цінності та унікальності особистості, що передбачає визнання самоцінності неповторності особистості кожного учня, його здібностей; побудову навчально-виховного процесу, спрямованого на максимальний розвиток індивідуальності кожного учня, його творчих можливостей в різних видах діяльності;

3. принцип системності, згідно з яким процес технологічної підготовки зумовлюється гармонійністю розвитку всіх складових частин структури технологічної підготовки учнів;

4. принцип наступності та саморегуляції, який сприяє розвитку у учнів суб'єктивних характеристик, формує здатність мобілізувати свої потенційні творчі можливості в різних видах трудової діяльності та самостійно приймати необхідні рішення, що по поступово виробляє активну трудову позицію особистості;

5. принцип вибору індивідуальної освітньої траєкторії, згідно з яким учень має право на усвідомлений та узгоджений з педагогом вибір основних компонентів своєї освіти – її значення, цілей, завдань, темпу, форм і методів навчання, особистісного змісту освіти, системи контролю й оцінювання результатів, що дають можливість глибоко та всебічно оволодіти основами майбутньої трудової діяльності;

6. принцип культуровідповідності, що передбачає органічну єдність технологічної підготовки з історією та культурою українського народу;

7. Принцип варіативності, який передбачає правомірність різних шляхів реалізації єдиної мети та завдань технологічної підготовки на основі різних форм проектної, техніко-технологічної та побутової діяльності [20; 27].

Згідно з Концепцією загальної середньої освіти та Концепцією профільного навчання науковці визначають три напрямки технологічного профілю, такі:

1. Напрямок загально-технологічного спрямування, який передбачає допрофесійне розширене навчання за профілями «Деревообробка», «Металообробка», «Основи дизайну», «Швейна справа», «Кулінарія», «Будівництво та опоряджувальні роботи», «Конструювання та моделювання одягу та ін. У цих напрямках інтегровані знання і вміння притаманні для певних груп споріднених професій.

2. Професійного спрямування – передбачає підготовку учнів за робітничими професіями у межах технологічного профілю, на підготовку якими навчальний заклад має ліцензію.

3. Інженерно-технічне спрямування, передбачає вузькоспеціалізований, обмежений за кількістю учнів технічний напрям з підготовки старшокласників до вступу до вищого навчального закладу певного профілю. Наприклад «Технічна та комп'ютерна графіка», «Енергетика», «Комп'ютерна інженерія» та ін. [27].

Вибір учнями в технологічних профільних класах сприяє формуванню готовності старшокласників до продовження професійної освіти з багатьох професій.

Кожен учень, одержуючи мінімум підготовки в закладах загальної середньої освіти, має можливість надавати перевагу тим напрямам, які відповідають його нахилам, здібностям, майбутнім планам та будувати власну життєву траєкторію. Таким чином, особистісні потреби учнів реалізуються при наявності широкого спектру предметів за вибором, авторських навчальних курсів, факультативів, спецкурсів. Сьогодні вченими проводиться інтенсивний процес розробки підручників для профільного навчання, посібників на електронних носіях, консультацій. У зміст освіти з учнями вчителі все частіше вводять елементи, проєктної, художньо-технічної творчості, дизайну. Такий підхід актуальний із точки зору необхідності навчання учнів проєктно-технологічній та художній діяльності: від проєктування, творчого задуму включно з художньо-конструкторськими (дизайнерськими) рішеннями у зовнішньому оформленні виробу, до

розробки технології і практичних дій щодо виготовлення виробу з включенням у технологічний процес монтажних операцій, пов'язаних із опорядженням [54].

З метою формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій виконаємо аналіз змісту програми технологічного профілю спеціалізації «Швейна справа».

«Реалізація змісту цієї програми повинна забезпечувати розв'язання наступних завдань:

- формування творчо мислячих, активно діючих учнів, які здатні легко адаптуватись в нових соціально-економічних умовах, починаючи з визначення потреби в продукції до її реалізації;
- формування знань та умінь використовувати засоби та знаходити шляхи перетворення матеріалів, енергії та інформації в продукт споживання або послуги в умовах свободи вибору;
- підготовка учнів до само усвідомленого професійного самовизначення в межах диференційованого навчання та до досягнення життєвих цілей;
- формування в учнів культури праці, відповідальності за результати власної діяльності, творчого відношення до трудової діяльності» [55].

В змісті програми технологічного профілю вказано мета реалізації її в освітньому процесі, це такі напрямки: діяльність політехнічного, економічного, екологічного аспектів; засвоєння сучасних інформаційних технологій; підготовки до самостійної творчої проєктно-технологічної діяльності.

Технологічний профіль «Швейна справа» передбачено вивчати два роки, що складає 420 навчальних годин (Додаток А).

Одже майбутні вчителі технологій повинні бути компетентісно підготовленими до організації профільного навчання в закладах загальної середньої освіти. В майбутній освітній діяльності враховувати, що профільна технологічна підготовка передбачає врахування освітніх потреб, нахилів, здібностей учнів відповідно до їх професійного самовизначення та

спрямований на активне оволодіння учнями проєктно-технологічних здібностей, формування особистісних якостей з метою забезпечення готовності їх до творчої та активної перетворювальної діяльності.

2.2. Змістовний аналіз та дидактичні підходи реалізації дисциплін технологічного спрямування в закладах вищої освіти

Проаналізувавши ОПП підготовки фахівця зі спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) ми з'ясували встановлені державним нормативним документом зміст навчання, вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої та професійної підготовки майбутнього технологій [32].

Дисципліна «Технологічний практикум» відноситься до циклу обов'язкової компоненти професійної підготовки майбутнього вчителя технологій 1-му та 2-му курсах» [38].

Кількість кредитів згідно навчального плану складає 19,5 Загальна кількість годин – 585 год. Дисципліна складає 8 змістових модулів.

За змістом програми вказано очікувані результати навчання до яких відносяться такі:

- Знати та застосовувати правила техніки безпеки та особливості організації робочого місця при виконанні ручних, машинних та волого-теплових робіт; класифікацію та технічні вимоги до виконання ручних та машинних швів і строчок; види та особливості виконання волого-теплових робіт; особливості технологічної обробки універсальних вузлів одягу; правила та порядок побудови креслень і правила та особливості виконання художнього та технічного моделювання поясного одягу різних типів; правила та порядок побудови креслень та особливості виконання технічного моделювання дитячого одягу різних вікових груп та поясних та плечових виробів; правила вибору та

особливості технологічної обробки вузлів швейних виробів різного призначення; порядок оформлення творчого проекту.

Змістовне наповнення дисципліни включає між предметні зв'язки, зокрема: основи проектування одягу, художня обробка матеріалів з практикумом, конструювання швейних виробів, технологія швейного виробництва, технічне моделювання і художнє оформлення одягу, обладнання та технологія швейного виробництва, методика трудового навчання, нарисна геометрія та креслення з практикумом.

В процесі виготовлення студентами виробів та засвоєння проєктно-технологічної діяльності необхідно особливу увагу приділяти правильній поставі на робочому місці, відпрацюванню виконання технологічних операцій обов'язково дотримуючи техніку безпеки.

У кожній програмі навчальної дисципліни розробником обов'язково вказуються набуті компетенції, які повинні розвиватись в результаті її вивчення.

Із вище проведеного аналізу особливостей компетентнісного підходу в освіті та психолого-педагогічних підходів розвитку професійних компетентностей, як складової професійних компетентностей майбутніх учителів технологій в результаті вивчення дисципліни «Технологічний практикум» нами визначено такі компетентності :

- здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел у тому числі з використанням інформаційно-комунікативних технологій;
- здатність самостійного планування, організації та творчого виконання всіх етапів проєктно-технологічної діяльності;
- здатність креативно підходити до пошуку рішення творчих задач в процесі виготовлення об'єктів праці;
- володіти сучасними методами науково-дослідницької, техніко-конструкторської, художньо-прикладної діяльності;

- обирати та вміти користуватись в практичній діяльності спеціальними інструментами, пристроями, обладнанням та устаткуванням з урахуванням обраної технології монтажу виробу;
- дотримуватись правил безпеки праці і виконання санітарно-гігієнічних вимог.
- володіти та застосовувати в проектній діяльності національні та культурні традиції.

За змістом програми визначено змістові модулі навчальної дисципліни «Технологічний практикум». Кожен змістовий модуль дисципліни складається із практичного та модулю та модулю самостійної роботи [32].

В програмі вказано методи навчання дисципліни, методи контролю та розроблено критерії оцінювання до різних видів робіт в результаті їх виконання.

В результаті аналізу змісту програми «Технологічний практикум» зі студентами першого та другого курсу за умови впровадження в освітній процес інформаційних та інноваційних педагогічних технологій з метою розвитку професійних компетентностей майбутнього вчителя технологій нами розроблено тематичний план до змістового модулю за темою «Розробка творчого проєкту моделі швейного виробу». Для вивчення модулю передбачено всього 46 навчальних годин із яких 24 годити – практичний модуль, 22 години – модуль самостійної роботи.

Тематичний план та програма модуля складена за умови впровадження в освітній процес сучасних педагогічних технологій та використанням інформаційно-комунікативних технологій з метою розвитку фахових компетентностей майбутнього учителя технологій (таблиця 2.1. та таблиця 2.2.).

Таблиця 2.1

Тематичний план

Змістовий модуль з теми «Розробка творчого проекту моделі швейного виробу»

№ з. п.	Назва теми	Кількість годин
1.	Сучасні методи проектування одягу	4
2	Розробка творчого проекту	18
3	Презентація результатів проектної діяльності	2
	Всього	24

Таблиця 2.2

Програма практичного змістового модуля

	Кількість год.	Назва теми та її зміст	Використання інформаційних технологій Викладач-студент	Вимоги до рівня підготовки студента (компетенції)
1	1 1	Тема 1. Сучасні методи проектування одягу: комбінаторика, деконструкція. Композиція моделі одягу Симетрія і асиметрія. Ритм. Динамічні і статичні форми. Рівновага. Екскурсія на сучасне швейне підприємство	<i>Викладач:</i> використання мультимедіа з демонстрацією методів проектування <i>студент:</i> комп'ютерна контрольна програма по методам проектування. <i>викладач:</i>	<i>Використовує</i> елементи комбінаторики та деконструкції конструюванні виробу; <i>розуміє і пояснює</i> на прикладі проєктованого виробу закони композиції одягу <i>називає</i> матеріали натурального та штучного походження;

	1	<p>2. Фактура матеріалу. Конструкційні матеріали та їх вибір. Сучасні швейні матеріали. Матеріали хімічного походження (штучні, синтетичні). Їх переваги і недоліки у порівнянні із натуральними матеріалами. Способи отримання штучних і синтетичних матеріалів. Їх вплив на здоров'я людини і навколишнє середовище. Відомості про основні базові технології (хімічні, механічні, біологічні, енергетичні, інформаційні).</p>	<p>використання мультимедіа до теми композиція в одязі <i>студент:</i> використання Інтернет мережі пошук знакових елементів композиції одягу <i>викладач:</i> демонстрація відео –фільму «Походження натуральних та штучних тканин» <i>студент:</i> комп'ютерна програма контролю знань «види ткацької будови тканини»</p>	<p><i>характеризує</i> переваги і недоліки штучних матеріалів у порівнянні із натуральними; <i>пояснює</i> способи одержання штучних матеріалів, їх вплив на здоров'я людини та навколишнє середовище; <i>називає</i> основні базові технології, які будуть використані під час виготовлення задуманого виробу; <i>називає</i> плечові вироби та надає їх характеристику; <i>складає</i> план роботи з виготовлення виробу; <i>здійснює</i> пошук подібних виробів та <i>аналізує</i> їх; <i>використовує</i> елементи комбінаторики та деконструкції в конструювання виробу; <i>виконує</i> ескізний малюнок плечового виробу; <i>обґрунтовує</i> модель плечового виробу; <i>будує</i> креслення виробу;</p>
	2	<p>4. Організаційно-підготовчий етап. Проектна задача. Сучасні моделі жіночих плечових виробів. Аналіз колекцій моделей одягу передових кутюр'є. Ескізна розробка обраної моделі плечового виробу.</p>	<p><i>викладач:</i> мультимедіа, демонстрація сюжетів колекцій моделей одягу сучасних дизайнерів <i>студент:</i> ескізна розробка моделі плечового виробу (програмне забезпечення AutoCAD, САПР)</p>	<p><i>виконує</i> пошук подібних виробів та <i>аналізує</i> їх; <i>використовує</i> елементи комбінаторики та деконструкції в конструювання виробу; <i>виконує</i> ескізний малюнок плечового виробу; <i>обґрунтовує</i> модель плечового виробу; <i>будує</i> креслення виробу;</p>

	4	<p>5. Конструкторський етап. Виміри фігури. Розрахунок та побудова креслення. Технічне моделювання виготовлення викрійки (лекала) виробу.</p> <p>Розрахунок кількості тканини. Розкрій виробу.</p>	<p><i>Викладач:</i> демонструє можливості розрахунку та побудови креслення в програмі КОМПАС, ЛЕКО</p> <p><i>студенти:</i> Виконують розрахунок та побудову креслення на індивідуальну фігуру, роздруковують лекала. Виконують розкрій виробу.</p>	<p><i>виконує</i> нескладне моделювання; <i>виготовляє</i> викрійку (лекало); <i>розраховує</i> кількість тканини для виробу; <i>добирає</i> необхідні матеріали, інструменти, обладнання; <i>розкроює</i> виріб; <i>виготовляє</i> та <i>оздоблює</i> виріб; <i>організовує</i> робоче місце; <i>дотримується</i> правил безпечної праці, санітарно-гігієнічних вимог; <i>оформлює</i> звітну документацію</p>
	10	<p>7. Технологічний етап. Монтаж виробу. Оздоблення. Остаточна обробка виробу. Волого-теплова обробка. Організація робочого місця. Правила безпечної праці, санітарно-гігієнічні вимоги.</p>	<p><i>Викладач:</i> презентація ТУ на по вузлову обробку плечового виробу</p> <p><i>Студент:</i> набуття нових знань, читання графічного зображення за допомогою ПК</p>	
	2	<p>8. Заключний етап проектно-технологічної діяльності. Оформлення документації проекту. Розробка парт фолію та презентації творчого проекту.</p>	<p><i>Викладач:</i> презентація етапів виконання проекту</p> <p><i>Студент:</i></p>	

			підготовка презентації проекту. Оформлення звітної документації на ПК.	
2	2	Презентація результатів проектної діяльності Захист проекту. Оцінювання результатів проектної діяльності Самооцінювання та оцінювання виробів	<i>Студент :</i> демонстрація презентації проекту <i>студент:</i> оцінювання результатів проектної діяльності студентів.	Презентує свій виріб; партфоліо оцінює виріб; здійснює самооцінку результатів діяльності за допомогою комп'ютерної техніки.

На самостійне опрацювання навчального матеріалу нами запропоновано послідовне виконання тем, щодо художньо-проектних робіт, конструкторських, технологічних та розробки партфоліо та презентації.

Під час виконання самостійної роботи студенти допрацьовують художньо-проектні роботи із застосуванням сучасних методів проектування та законів композиційного формоутворення одягу [37].

Значний час самостійної роботи студентом виділяється на виконання технологічного етапу проектної діяльності. Саме під час виконання технологічного етапу студентам необхідно навчитись самостійно обирати раціональну технологічну послідовність монтажу виробу, здійснювати самоконтроль своєї діяльності, дотримання технологічної, трудової дисципліни, культури праці і оцінювати якість варіантів розробленої конструкції виробу.

До самостійної роботи відносяться виконання тем щодо розробки партфоліо та презентації готового творчого проекту з обов'язковим застосуванням інформаційних технологій та мережі Інтернет.

З метою формування професійної компетентності нами розроблена та апробована на заняттях з дисципліни «Технологічний практикум» програма змістового модулю у якій передбачено застосування інформаційно-комунікативних технологій майже на кожному етапі проєктної діяльності та запропоновано дидактичні можливості їх впровадження для викладача та студентів, з урахуванням тем які повинні опонувати студенти та вимог до виготовлення творчого проєкту, а саме організаційного, конструкторського, технологічного та заключного.

Орієнтовні об'єкти праці, які можуть виготовити учні можуть бути: сучасний жіночий плечовий виріб нескладної конструкції, дитячий святковий костюмчик, виріб стилізованої української моделі одягу.

Інноваційні технології, які є провідними в освітній діяльності зі студентами під час вивчення дисципліни «Технологічний практикум» нами обрано такі: новітні інформаційні технології; особистісно-орієнтована технологія; технологія формування творчої особистості; проєктна технологія. Взаємодія обраних педагогічних технологій активно впливає на формування професійної компетентності майбутніх учителів. Загальні життєві компетентності повинні сформуватися в процесі навчання та містити знання, навички, досвід спів відносин, досвід діяльності. Для цього потрібно, щоб студенти почувалися вільно, щоб їм було комфортно в усіх проявах (фізично, психологічно, соціально) [19; 21; 20; 34].

Фундаментом методики вивчення модуля є опора на активне впровадження інформаційно-комунікативних технологій, що забезпечує формування: навичок роботи з інформацією, дослідницьких навичок, умінь приймати оптимальне рішення; розвиває комунікативні здібності та дозволяє в процесі розробки творчого проєкту дати стільки інформації, скільки вона потребує. Кабінет обладнаний комп'ютером технікою, дозволяє використовувати ІКТ при потребі на кожному занятті. Застосування інформаційних технологій сприяє формуванню інформаційної компетентності.

В освітньому процесі широко пропонується використовувати програмні засоби навчання та мультимедіа: презентації, відео ролики, комп'ютерні програми тощо, як це вказано в програмі модуля (див. таблиця 2.2.).

Навчальний матеріал легше засвоюється і найдовше зберігається в пам'яті в тому випадку, коли студент не пасивно сприймає те, що демонструє викладач, а активно взаємодіє під час вивчення матеріалу.

В декілька разів зростає мотивація освітньої діяльності, особливо коли це стосується розробки сучасних швейних виробів творчого спрямування.

Практично всі практичні заняття вивчення нового матеріалу, узагальнення і систематизації знань нами рекомендовано проводити з використанням інформаційно-комунікативних технологій, які містять інформацію про роботи дизайнерів, сучасні швейні матеріали, матеріалознавство, банки ідей, зразки робіт, тощо (Додаток А).

Дидактичні можливості та методичні варіанти застосування мультимедійних засобів навчання досить широкі та різноманітні. Тому їх застосування у найрізноманітніших ситуаціях (перед вивченням чи після вивчення навчальної теми, на початку або наприкінці пари, у поєднанні з іншими засобами навчання). У будь-якому випадку мультимедійні засоби навчання є основним або додатковим джерелом одержання необхідної інформації [7; 16].

Наприклад розглянемо застосування інформаційно-комунікативних технологій під час виконання практичної роботи. Перегляд відео матеріалу дозволяє студентам бачити різні варіанти творчої роботи, концентрувати увагу на новому освітньому матеріалі, фіксувати та ставити собі творчі задачі, аналізувати шляхи їх рішення. У викладача є можливість особисто проконсультувати кожного студента, обговорити складні моменти обговорити кращі варіанти рішення проєктно-творчих задач. Як виконання самостійної роботи студентам пропонується розробити власні відео-ролики з майстер-класами виконання різних видів творчої діяльності по виготовленню швейних виробів згідно обраної теми.

Під час вивчення модуля за змістом програми широко використовується інформація з мережі Інтернет, для ознайомлення з новими сучасними роботами дизайнерів, знайомства з новими стилями, новітніми технологіями в конструюванні та моделюванні одягу та новітніми технологіями виготовлення. Студенти самостійно можуть скористатись майстер-класами, з Інтернет джерел. Потім на заняттях обмінюються досвідом навчати один одного.

Інтернет є одним із основних джерел інформації. Студенти обов'язково повинні навчитись оформлювати проєктну документацію в електронному вигляді, використовуючи при цьому вміння користуватися фото і відеотехнікою, сканером, принтером та ін.

Інформаційно-комунікаційні технології тісно переплітаються з проєктними технологіями (обов'язковими при вивченні модуля).

«Саме проєктна діяльність є однією з результативних видів освітньої діяльності, в процесі якої відбувається розвиток фахових компетенцій, вміння орієнтуватися у потоці інформації, самостійно конструювати свої знання, вдосконалювати навички роботи з електронними комунікаціями, розвивати творчі здібності, формувати практичні знання і вміння, перевіряти отримані знання на практиці, робити висновки, шукати найоптимальніші шляхи вирішення різних питань, і, головне, самостійно приймати рішення» [39].

Запропонована методика проведення занять під час вивчення модуля «Розробка творчого проєкту моделі швейного виробу» охоплює формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій.

Творче використання інформаційних технологій дозволило підвищити інформаційну культуру студентів, активізувати їх в процесі навчання, що призвело до виникнення стійкого інтересу до проєктно-технологічної діяльності, підвищенню якості знань. В процесі розробки методики проведення занять модуля нами враховано вимоги, щодо компетентнісного підходу, такі заняття повинні відрізнятись:

- скерованістю на всебічний гармонійний розвиток у поєднанні з наданням можливостей самореалізації кожному студенту з урахуванням його можливостей, інтересів та життєвих планів;
- науковим обґрунтуванням стратегії і тактики керування пізнавальною діяльністю студентів на основі закономірностей і принципів навчання;
- напруженою, посиленою, добре організованою і результативною пізнавальною роботою всіх учасників освітнього процесу;
- ретельною діагностикою причин, що впливають на якість занять, прогнозуванням ходу і результатів освітнього процесу;
- творчим підходом до вирішення конкретних завдань відповідно до наявних умов і можливостей студентів;
- доцільним використанням дидактичних засобів;
- співробітництвом викладача та учнів, індивідуальним і диференційованим підходами з урахуванням можливостей кожного студента;
- раціональним використанням навчального часу;
- створенням ситуації успіху на занятті, атмосферою демократизму, стимулювання, відповідальності всіх учасників освітнього процесу за результати діяльності.

Також враховано, що сформовані професійні компетентності в результаті вивчення дисципліни «Технологічний практикум» передбачають здатність учня орієнтуватись в інформаційному просторі, володіти й оперувати інформацією відповідно до потреб ринку праці, які пов'язані з якостями технічно та технологічно освіченої особистості, підготовленої до життя й активної трудової діяльності в умовах сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства, що охоплюють основні компоненти інформаційної культури, базовані на раціональному співіснуванні з техносферою, відповідно до їхнього професійного самовизначення з урахуванням індивідуальних можливостей.

Реалізація за запропонованою методикою сприяє формуванню ключових професійних компетентностей:

- Вміння організувати своє робоче місце, планувати свої дії, доводити роботу до кінця; орієнтуватися в часі і раціонально його використовувати, самостійно виконувати практичне завдання; здійснювати самоконтроль і самооцінку.
- Загальнокультурна компетентність: духовно – моральні основи життя людини; особливості національної і загальнолюдської культури в побутовій і культурно – дозвільній сфері.
- Міжпредметна естетична компетентність: виявлення естетичного ставлення до мистецтва, спроможність аналізувати і оцінювати найважливіші досягнення національної культури; виявлення інтересу до цінностей українського народу.
- Предметних компетентностей: поглиблення знань студентів з професією художника – модельєра (дизайнера одягу) про стиль одягу та імідж людини, формування уявлення студентів про одяг естрадного співака (співачки) з урахуванням народних традицій і сучасної моди; розвиток просторового мислення, уяви, фантазії, творчих здібностей; виховування прагнення до особистої творчості, патріотичне ставлення до національних мотивів у одязі.

Інформаційно-комунікативна компетентність: вміння опрацьовувати та використовувати інформацію з різних джерел; вміння переробляти інформацію для отримання певного продукту; аналіз і критичне ставлення до інформації.

Наприклад розглянемо фрагмент методики проведення практичних занять. На практичному занятті студентам необхідно самостійно розробити творчу ідею розробки моделі одягу в Етно-стилі згідно поставленого завдання.

Техніка виконання ескізу моделі: кольорові олівці (графіка).

Оснащення проведення практичного заняття:

1. Інформаційні засоби навчання: мультимедіа «Відеопоказ колекції мод сучасних дизайнерів».
2. Презентація репродукції живописних творів (Т.Шевченко «Катерина», Ж.Франсуа «Хосе Бонапарт, король Іспанії»).
3. Мультимедіа «Художні світлини (з колекції моделей одягу відомих модельєрів країни)».
4. Зразки творчих робіт.
5. Пристосування для виконання художньо-графічних робіт (альбом, кольорові олівці, простий олівець, гумка).

Методи і прийоми використовувані викладачем на практичному занятті: коментар, бесіда, демонстрування презентації, наочності, стимулювання творчої активності студентів, педагогічне спостереження, індивідуальне консультування, репродуктивний, дослідницький метод, інтерактивний метод «Мікрофон», «Незакінчене речення».

Форма організації: показ колекції модельєрів з використанням відео матеріалів, виконання творчої роботи в парах, індивідуальна робота студентів.

Показ презентації «Показ колекції мод сучасних дизайнерів»
Фрагмент показу рисунок 2.1.

Рис. 2.1 - Фрагмент показу «Колекції мод сучасних дизайнерів»

З метою інтенсифікації навчання розроблено карти-завдання, завдяки яким студенти зможуть прослідкувати та самостійно виконати ескізи на фігурі. Також можна виготовити шаблони жіночих фігур, що значно допомагає виконувати ескізи. Така техніка виконання допомагає поступову навчитись бачити силуетні, пропорціональні, формоутворюючі лінії фігури та моделі. Картка – завдання поетапної розробки ескізу на рисунку 2.5.

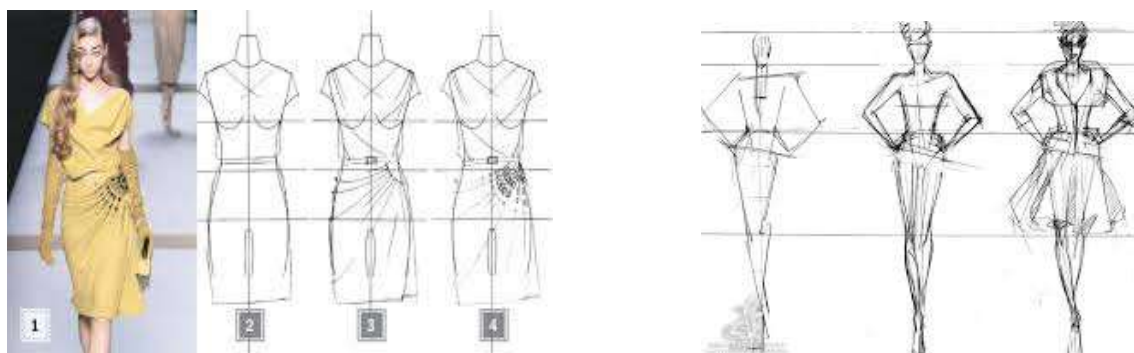

Рис. 2.5 – Етапи ескізування моделі

Для кращого підбору та поєднання кольорової гами майбутньої моделі студентам пропонується переглянути та користуватись презентацією «Колір в дизайні одягу» (рисунок 2.4).

Рис. 2.4 – «Колір в дизайні одягу».

Виконання практичного завдання (індивідуальне консультування та стимулювання творчої ініціативи студентів).

Підсумком практичного заняття може стати, рефлексія в вигляді оформлення виставки закінчених творчих художньо-графічних робіт з подальшим аналізом кращих досягнень та допущених помилок.

З урахуванням особливостей проектно-технологічної діяльності студентам пропонується підготуватись до технологічного етапу та виконати самостійну роботу по темі «Конфікціювання матеріалів для виготовлення майбутньої моделі одягу».

Отже впровадження використання інноваційних педагогічних технологій на заняттях дисципліни «Технологічний практикум» сприяє у студентів підвищенню інтересу й загальної мотивації навчання завдяки новим формам роботи і причетності до пріоритетного напрямку науково-технічного прогресу; активізації навчання завдяки використанню привабливих і швидкозмінних форм подання інформації, що сприяє формуванню професійної компетентності майбутніх учителів трудового навчання та якісної реалізації себе в майбутньому організувати профільне навчання технологічного напрямку.

ВИСНОВКИ

В результаті теоретичного аналізу теоретичних засад формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій спеціальності 014 (трудове навчання та технології) нами уточнено, що компетентнісний підхід передбачає модульну побудову освітніх програм, які визначають можливості освітнього процесу оперативно і динамічно реагувати на запровадження освітньо-інноваційних технологій.

Компетентнісна модель формування професійного спеціаліста включає дві групи узагальнених компетентностей. Одна з них – це пізнавальні, творчі, соціально-психологічні, особистісні компетентності, які визначають вимоги до соціально-психологічної підготовки випускників, формування у них розуміння соціальних, науково-природничих принципів, ключових аспектів і концепцій в області відповідних напрямів підготовки або спеціальностей.

Друга група – це професійні компетентності за видами діяльності: аналітично-прогностичні, організаційно-управлінські, виробничо-технологічні (експлуатаційні), дослідницькі, проєктні, що визначають вимоги до формування у студентів компетентностей відповідно професійної діяльності, а саме вчителя технологій.

Уточнено, поняття «компетентність» і «компетенція», які визначаються так: «компетентність» – це система знань і умінь, що забезпечують готовність здійснювати професійну діяльність, а «компетенція» – це інтегративна цілісність знань, умінь і особистісних якостей, що забезпечують успішне виконання професійної діяльності.

Відповідно, виокремлено психолого-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій, до яких відносимо такі: позитивна навчальна мотивація через залучення студентів їх до проєктної діяльності; розвиток творчої діяльності студентів у процесі

навчання у творчих об'єднаннях; взаємозв'язок компетентнісного, системного та діяльнісного підходів.

В результаті аналізу змістового наповнення навчальної програми дисципліни «Технологічний практикум», яку студенти вивчають на першому та другому курсах та організаційно-методичних підходів до професійної підготовки майбутнього вчителя технологій з метою формування компетентностей та організації проведення профільного навчання в закладах загальної середньої освіти, нами виконано змістовний аналіз освітніх підходів організації профільного навчання в закладі загальної середньої на прикладі технологічного профілю «Швейна справа».

З метою якісної підготовки майбутніх фахівців до організації профільного навчання нами розроблено зміст та тематичний план до модулю з теми «Розробка творчого проекту моделі швейного виробу» з використанням сучасних педагогічних та інформаційних.

Під час проведення занять було впроваджено методика з використанням інформаційних технологій, інтерактивних технологій (робота в парах), ігрових технологій (дизайнерська розробка моделі) які органічно поєднувались з методом проекту та самостійною роботою студентів в творчому студентському об'єднанні дизайн-студії «Стиль».

Отже взаємозв'язок теоретичної і практичної компоненти освіти, взаємодія пошуково-пізнавальної, проектно-технологічної й самостійної творчої діяльності студентів в результаті вивчення дисципліни «Технологічний практикум» сприяють формуванню професійної компетентності майбутнього вчителя трудового навчання та здібностям організовувати заняття профільного навчання в закладах загальної середньої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. – : Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, 380 с.
2. Ананьин С. А. Интерес по учению современной психологии и педагогики / С. А. Ананьин. – К. : АО «Петр Барский в Киеве», 1915. 500 с.
3. Антонова Н. О. Кризові явища у професійному становленні студентів-психологів та психологів-практиків/ Н. О. Антонова // Актуальні проблеми психології. – Психофізіологія. Психологія праці. Експериментальна психологія. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2007. – Вип. 6. С. 3–9.
4. Бабаян О. О. Формування професійної компетентності майбутніх економістів засобами імітаційно-рольового моделювання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / О. О. Бабаян. – Луганськ, 2009. 20 с.
5. Базавова Т. В. Мониторинг качества профессионального образования в техникуме на основе компетентностного подхода : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Т. В. Базавова. – М., 2007. 20 с.
6. Белкин А. С. О проблеме повышения профессиональной компетентности работников на современном этапе развития образования / А. С. Белкин, С. Ф. Фоменко // Вестник ин-та развития образования и повышения квалификации пед. кадров при ЧГПУ. – 2004. – №25. С. 14–20.
7. Беспалов П.В. Компьютерная компетентность в контексте личностно-ориентированного обучения /Беспалов П.В. //Педагогика. - 2003. - № 4. С. 45-50.
8. Беспалько В.П. Образование и обучение с участием компьютеров (педагогика третьего тысячелетия) /Беспалько В.П. - М.: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО "МОДЭК", 2002. 352 с.

9. Беспалько В. П. Слагаемые педагогические технологии / Беспалько В. П. – М. : Педагогика, 1989. 192 с.
10. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. – 2009. – № 2. С. 26–31.
- Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Н. М. Бібік // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : [б-ка з освітньої політики / за заг. ред. О. В.Овчарук]. – К. : «К.І.С.», 2004. С. 45–51.
11. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: компетентностный подход / А. А. Вербицкий. – М. : Высшая школа, 1991. 207 с.
12. Гетта В. Педагогічні умови ефективної профільної та професійної підготовки школярів / В. Гетта, О. Торубара // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2011. – № 2. С. 17 – 18. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
13. Діденко О. В. Особливості впровадження компетентнісного підходу у професійну підготовку майбутніх офіцерів у ВНЗ / О. В. Діденко // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2014. – Вип. 3. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2014_3_6.-65
14. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник/Дичківська І.М. - К.: Академвидав, 2004. 351 с.
15. Дружилов С. А. Профессиональная компетентность и профессионализм педагога : психологический подход / С. А. Дружилов // Философия. Образование : научно-публицистический альманах. – 2005. – Вып. 8. – С. 26–44.
16. Жалдак М. І. Формування інформаційної культури вчителя [Електронний ресурс] / Жалдак М.І. – Режим доступу: <http://www.icfcst.kiev.ua>.
17. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высшее образование сегодня. –2003.– № 5.

С. 34–42.

18. Зимняя И. А. Педагогическая психология : учебник для вузов / Зимняя И. А. – М. : Логос, 2004. 384 с.
19. Иванова Е.В. Формирование информационной компетентности - важнейшая задача профессиональной подготовки учителя [Электронный ресурс]/Иванова Е.В //Конгресс конференций "Информационные технологии и образование". - Режим доступа: www.ito.su/2003/II/3II-3-3307.html
20. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні / за заг. ред. О. М. Коберник Теорія і методика профільного навчання учнів в старшій школі / О. М. Коберник, Г. В. Терещук – Умань, 2013. 365 с.
21. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / Кузьмінський А. І. – К. : Знання, 2005. – 486 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
22. Коваленко О. Е. Методика професійного навчання : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Коваленко О. Е. – Х. : Вид-во НУА, 2005. 360 с.
23. Коваленко О. Е. Теоретичні засади професійної педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів у контексті приєднання України до Болонського процесу : [монографія] / Коваленко О. Е., Брюханова Н. О., Мельниченко О. О. – Харків : Укр. інж.–пед. акад., 2007. 162 с.
24. Коваль Л. В. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи : технологічна складова: [монографія] / Коваль Л. В. – Донецьк: Юго-Восток, 2009. 375 с.
25. Ковальчук Г. О. Активізація навчання в економічній освіті : [навч. посіб.] / Ковальчук Г. О. – К. : КНЕУ, 2003. 298 с.
26. Компетентнісна освіта : від теорії до практики / [Н. М. Бібік, І. Г. Єрмаков, О. В. Овчарук та ін.]. – К. : Плеяда, 2005. 120 с.
27. Концепція профільного навчання в старшій школі: за станом на 21 жовтня 2013 р. / Затверджено Рішенням колегії Міністерства і науки України 25.09.2013 № 10/12-2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.uazakon.com/document/fpart86/idx86618.htm.

28. Ніколаєва Т. В. Тектоніка формоутворення костюма / Ніколаєва Т. В. – К. : Арістей, 2005. 224 с.
29. Леонтьев А. Н. Избранные психологические произведения : в 2-х т. / Леонтьев А. Н. ; под ред. В. В. Давыдова. – Т. 2. – М. : Педагогика, 1983. – 318 с.
30. Литвинова С.Г. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності (ІКК) вчителів-предметників [Електронний ресурс] /Литвинова С.Г. - Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em5/content/08lsgtso.htm>.
31. Маслоу А. Самоактуалізація / А. Маслоу // Психологія личности : Тексты. – М. : Педагогика, 1982. С. 108–117.
32. Освітньо-професійна програма (нормативна частина) здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології), галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Галузь. – Херсон : ХДУ. 2018. –30 с.
33. Педагогічні технології у безперервній професійній освіті : [монографія] ; за ред. Сисоєвої С. О. – К. : ВПОЛ, 2001. 504 с.
34. Педагогічні засоби підготовки старшокласників до професійного самовизначення в умовах профільного навчання: Методичний посібник // Д. О. Закатнов, О. В. Мельник та ін. // за ред. Д. О. Закатнова. – К: ІПВ АПН України, 2005. 215 с.
35. Пометун О. Компетентнісний підхід – найважливіший орієнтир розвитку сучасної освіти / О. Пометун // Рідна школа. – 2005. – № 1. С. 65–69.
36. Пономарев Я. А. Психологія творчості та педагогіка / Пономарев Я. А. – М. : Педагогіка, 1976. 251 с.
37. Рачинская Е. И. Моделирование и художественное оформление одежды / Е. И. Рачинская, В. И. Сидоренко – Ростов н/Д. : Феникс, 2002. 608 с .
38. Робоча навчальна програма з дисципліни «Технологічний практикум» / [уклад. Карташова С.А., Шкворець О.В – Херсон: ХДУ - 2018. 15 с.

39. Рубинштейн С. Л. Проблемы общей психологии / Рубинштейн С. Л. – М. : Педагогика, 1976. 416 с.
40. Руденко Т. Б. К вопросу о профессиональной компетентности личности учителя / Т. Б. Руденко, Л. В. Каткова // Наука, образование, общество. – СахГУ, 2006. – № 8. С. 43–49.
41. Саприкіна Л. В. Взаємозв'язок компетентнісного, системного та діяльнісного підходів у процесі підготовки майбутніх дизайнерів одягу / Л. В. Саприкіна // Сталий розвиток промисловості та суспільства : матеріали міжнар. наук.-техн. конф., 4–7 червня 2014 р. – Кривий Ріг : КНУ, 2014. С. 274–275.
42. Саприкіна Л. В. Проектна діяльність як умова формування позитивної навчальної мотивації майбутніх дизайнерів одягу / Л. В. Саприкіна // Етнодизайн: Європейський вектор розвитку і національний контекст: зб. наук. праць. Кн. 3. – Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2015. – С. 412–415.
43. Сафина Л. А. Дизайн костюма / Сафина Л. А., Тухбатуллина Л. М., Хамматова В. В. – Ростов н/Д: Феникс, 2006. 390 с.
44. Тарасова Н. В. Стратегия реализации компетентностного подхода в образовании: историко-педагогический аспект / Тарасова Н. В. // Содержание, формы и методы обучения в высшей школе: аналитические обзоры по основным направлениям развития высшего образования. – М. : ФИРО, 2007. – Вып. 1. С. 52.
45. Тархан Л. З. Теоретичні і методичні основи формування дидактичної компетентності майбутніх інженерів-педагогів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Л. З. Тархан. – К., 2008. 46 с.
46. Тэтхем К. Дизайн в моде. Моделирование одежды. Принципы, практика, техника: подробное руководство для дизайнера одежды / Кэролайн Тэтхем, Джулиан Симен; [пер. с англ. О. Ю. Змеевой]. – М. : РИПОЛ классик, 2006. 144 с.

47. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищих пед. закл. / Фіцула М. М. – К. : Академвидав, 2003. 528 с.
48. Шабанова Ю. О. Системний підхід у вищій школі : [підруч. для студ. магістратури] / Шабанова Ю. О. – Дніпропетровськ : НГУ, 2014. 120 с.-278
49. Хоружа Л. Л. Компетентнісний підхід в освіті: ретроспективний погляд на розвиток ідеї / Л. Л. Хоружа // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка : зб. наук. праць. – К. : КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2007. – № 7. С. 178–184.
50. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А. В. Хуторской // Народное образование. – 2003. – № 2. С. 58–64.
51. Цина А. Ю. Організація технологічної освіти в умовах профільної школи. // А. Ю. Цина // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2010. – № 3. С. 17–20
52. Шабанова Ю. О. Системний підхід у вищій школі : [підруч. для студ. магістратури] / Шабанова Ю. О. – Дніпропетровськ : НГУ, 2014. – 120 с.
53. Якиманская И. С. Разработка технологии личностно-ориентированного обучения / И. С. Якиманская // Вопросы психологии. – 1995. – № 2. С. 31 – 42.
54. Янцур М. С. Науково-теоретичні основи модернізації професійної орієнтації учнівської молоді на сучасному етапі розвитку українського суспільства / М. С. Янцур // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: педагогіка. – 2004. – № 6. С. 92-101.
55. school41.kiev.ua/wp-content/uploads/2020/01/2.-Таблиця-навчальних-програм-рекомендованих-МОН-для-використання-у-2019-2020н.р..pdf
56. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>

Додаток А

ТЕХНОЛОГІЇ
10–11 класи

Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх
навчальних закладів

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ НАПРЯМ

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРОФІЛЬ

Спеціалізація „ШВЕЙНА СПРАВА“

Таблиця 1.А

ПРОГРАМА

Дата проведення уроку	Кількість годин	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
	1	<p>ВСТУП. Мета та завдання курсу. Його наступність із трудовим навчанням у 5-9 класах. Узагальнення знань, отриманих учнями на уроках трудового навчання в основній школі про різні професії, об'єкти праці, матеріали, інструменти, обладнання. Ознайомлення учнів з засадами сучасного виробництва швейних виробів. Об'єкт праці - поясні вироби (спідниця, штани).</p>	<p>Уявляє мету та завдання курсу; характеризує трудові процеси і професії, об'єкти праці, матеріали, інструменти; наводить приклади різних професій, об'єктів праці, матеріалів, інструментів.</p>

	7	Розділ 1. Основи виробничої діяльності.	
	3	<p>Тема 1.1. Основні відомості про швейне виробництво.</p> <p>Сутність процесу виробництва. Роль виробництва в житті людини. Основна мета виробництва. Структурні елементи виробництва: техніка технологія, економіка. Маркетинг, менеджмент. Організаційна структура швейної фабрики.</p> <p>Індивідуальний метод виготовлення одягу і його характерні ознаки. Переваги і недоліки індивідуального методу виготовлення швейних виробів.</p> <p>Поточне виробництво, ознаки, переваги, недоліки. Автоматизовані системи виготовлення одягу. (САПР)</p> <p>Безпека праці в майстернях.</p>	<p>Називає структурні елементи виробництва;</p> <p>визначає сутність процесу виробництва швейних виробів;</p> <p>уявляє основну мету виробництва;</p> <p>наводить приклади видів швейних підприємств та їх призначення</p> <p>Характеризує індивідуальний та поточний методи виробництва швейних виробів, переваги, недоліки;</p> <p>наводить приклади типових виробів, які виготовляються при індивідуальному та поточного методах;</p> <p>Дотримується правил внутрішнього розпорядку та безпечної праці в майстерні</p>
	2	<p>Тема 1.2. Стандартизація та контроль якості продукції.</p> <p>Загальні відомості про стандартизацію. Завдання і об'єкти стандартизації. Рівні стандартизації: міжнародна, національна, галузева.</p> <p>Стандарти в швейній промисловості.</p> <p>Поняття про якість продукції. Якісні та кількісні показники якості продукції, одиничні, кількісні та комплексні</p>	<p>Уявляє завдання і об'єкти стандартизації, призначення стандартів;</p> <p>обґрунтовує стандартизацію як необхідну умову виготовлення швейних виробів;</p> <p>наводить приклади рівнів стандартизації</p>

		показники якості. Поняття про управління якістю.	
	2	<p>Тема 1.3. Безпека праці на виробництві. Правові та організаційні основи охорони праці. Безпека праці в швейній галузі. Пожежна безпека та електробезпека на робочих місцях. Причини травматизму. перша допомога при нещасних випадках. Засоби надання першої допомоги. Медична аптечка, її вміст, призначення, правила користування. Інструктаж з Т.Б. та П.Б. на робочих місцях. Безпеки праці в шкільній майстерні. Тематичне оцінювання.</p>	<p>Характеризує правові та організаційні основи охорони праці; називає причини травматизму; засоби надання першої допомоги; уміє користуватись медичної аптечкою; знає інструкцію ЗТБ на робочих місцях.</p>
	21	Розділ 2. Основи спецмалювання та елементи графічної грамоти.	
	3	<p>Тема 2.1. Загальні відомості про рисунок. Поняття про форму, об'єм та конструкцію. Основи перспективи. Пропорції, їх значення в малюванні. Пропорції геометричних фігур. Композиція. Закони світла та тіней.</p>	<p>Характеризує: поняття перспективи, композиції; порівнює: головні та другорядні елементи композиції; знає: закони світла і тіней; уміє: використовувати закони перспективи, світлотіней в практичній роботі;</p>
	2	<p>Тема 2.2. Малювання геометричних фігур. Правила зображення предметів на площині геометричним методом. Співставлення форми тіла людини з найпростішими геометричними тілами.</p>	<p>Розпізнає та характеризує :різні геометричні тіла та фігури; уміє: - робити аналіз геометричної форми предмета; - співставляти форму тіла людини з геометричними</p>

		<p><u>Практична робота.</u> Малювання геометричних фігур.</p>	<p>тілами; - малювати геометричні тіла.</p>
2	2	<p>Тема 2.3. Характеристика фігури людини за пропорціями. Конструктивні пояси фігури людини. Типи тілобудов: брахіморфний, доліхоморфний, мезоморфний. Пропорції тіла та його канони. Модульна система малювання фігури людини.</p> <p>Тема 2.4. Геометричне зображення силуета. Поняття про силует як проєкції об'ємної форми. Види силуетів в одязі, його значення в композиції костюма.</p> <p><u>Практична робота 1.</u> Малювання пропорційної та стилізованої фігури. <u>Практична робота 2.</u> Зображення силуетів.</p>	<p>Характеризує: - тіло будову людини за схемою Башкірова; - конструктивні пояси фігури; уміє малювати фігуру людини за модульною схемою. Знає поняття силует; розпізнає різні види силуетів; відтворює різні види силуетів в одязі</p>
2	6	<p>Тема 2.5. Правила малювання моделей одягу. Умовності в малюванні моделей одягу. Зв'язок одягу з пластикою фігури людини. Конструктивні, конструктивно-декоративні та декоративні лінії в одязі.</p> <p>Тема 2.6. Основи художнього оформлення одягу. Загальні відомості про основні кольори, додаткові та споріднені. Теплі та холодні. Хроматичні та ахроматичні. Кольорові</p>	<p>Характеризує конструктивні, конструктивно-декоративні та декоративні лінії в одязі; вміє малювати окремі деталі одягу; виконує кольоровий ескіз моделі з передачею силуету моделі, види оздоблення і фактури тканини; застосовує журнал мод як інформаційну базу для проектування виробу. Розпізнає та характеризує кольори (хроматичні, ахроматичні; теплі і холодні; наводить приклади, порівнює: - кольорові сполучення;</p>

	<p>сполучення. Гармонія кольорів в одязі.</p> <p>Орнамент як елемент оздоблення одягу. Види орнаменту. Орнамент на тканині. Орнаментація одягу вишивкою різними матеріалами – нитками, бісером, стеклярусом, паєтками.</p> <p>Оздоблення одягу оздоблювальною тканиною, трикотажем, хутром, шкірою, сутажем, шнуром, мереживом, бахромою, стрічками.</p> <p>Оздоблювальні деталі в одязі: буфи, жабо, рюші, волани, оборки, бейки, склади, защипи, плисе, банти, краватки, погони, пати тощо.</p> <p>Оздоблювальна фурнітура.</p> <p>Ознайомлення учнів з професією "Художника модельєра"</p> <p><u>Практична робота 1.</u></p> <p>Малювання деталей одягу: складок, драпіровок, буфів, воланів, защипів, різних видів комірів, рукавів, кишень тощо.</p> <p><u>Практична робота 2.</u></p> <p>Малювання моделей одягу з журналів мод.</p> <p><u>Практична робота 3.</u></p> <p>Створення палітри кольорів, кольорових сполучень. Створення орнаментальних композицій. Малювання оздоблювальних елементів</p>	<p>- кольори різної світлоти та насиченості;</p> <p>враховує закономірності колірних поєднань при створення моделей;</p> <p>розпізнає та характеризує різні види орнаментів;</p> <p>уміє створювати орнаментальні композиції;</p> <p>аналізує розташування декору в одязі;</p> <p>характеризує оздоблювальні елементи та деталі в одязі;</p> <p>висловлює судження щодо художнього оформлення одягу.</p>
--	---	--

		в одязі.	
	3	<p>Тема 2.7. Розрізи, перерізи, складальні креслення.</p> <p>Поняття про розрізи та перерізи як складові проектної документації. Їх види. Правила виконання перерізів та розрізів. Відмінність перерізу від розрізу. Графічне зображення матеріалів на перерізах. Розрізи та перерізи в швейній технології, особливості їх зображення.</p> <p>Відомості про складальні креслення як вид проектної документації (призначення, специфікація, номери позицій тощо). Особливості виконання складальних креслень. Складальні креслення на швейні вироби.</p> <p><u>Практична робота 1.</u></p> <p>Креслення перерізів та розрізів в машинобудівному кресленні та перерізів машинних та ручних швів.</p> <p><u>Практична робота 2.</u></p> <p>Креслення складальних креслень технологічних вузлів одягу (кишень, комірів, тощо) з використанням необхідних розрізів.</p>	<p>Характеризує поняття розрізу та перерізу;</p> <p>розпізнає зображення розрізу і перерізу;</p> <p>дотримується правил виконання розрізу та перерізу;</p> <p>виконує креслення перерізів машинних та ручних швів та строчок;</p> <p>вміє читати складальні креслення;</p> <p>виконує складальні креслення швів та вузлів швейних виробів.</p>
	10	Розділ 3. Техніка швейного виробництва.	

4	<p>Тема 3.1. Обладнання для підготовчо-розкрійного виробництва. Основні технології операції експериментального цеху. Обладнання для конструювання, моделювання моделей одягу, виготовлення лекал, зразків. Ознайомлення з професіями підготовчо-розкрійного виробництва. Комп'ютерні програми.</p>	<p>Називає основні операції експериментального, підготовчого, розкрійного цехів; наводить характеристику обладнання для виконання основних операцій цехів;</p>
	<p>Основні операції підготовчого цеху. Обладнання для прийому, транспортування, розбракування, зберігання матеріалів, розрахунку матеріалів в настили. Основні операції розкрійного цеху. Обладнання для настилення, обрізування країв полотен, окрейдуння верхнього полотна розсікання настилів на частини, вирізування деталей, нумерації крою, транспортування крою в швейний цех. Автоматизація процесів підготовчо-розкрійних цеху. Автоматизована система управління технологічним процесом. Види сучасних автоматизованих систем в швейному виробництві.</p>	<p>характеризує поняття автоматизація, види і технічні можливості сучасних автоматизованих систем виготовлення швейних виробів.</p>
4	<p>Тема 3.2. Класифікація швейних машин. Характеристика основних швейних машин універсального</p>	<p>характеризує основні швейні машини універсального призначення, напівавтомати, автомати; спостерігає за роботою механізмів швейної</p>

	<p>призначення для виконання зшивних, обшивних, оздоблювальних строчок; спеціальних машин (для використання обметувальних строчок); - спеціальних машин (для виконання обметувальних, підшивних операцій, вишивки тощо); - спеціальних напіваавтоматів (для пришивання фурнітури, виготовлення закріпок; виготовлення кишень, комірів, петель тощо) Будова швейної машини. Взаємодія робочих частин швейної машини. Заправка і змазка швейної машини. Основні недоліки в роботі швейної машини. Способи їх усунення. Ознайомлення зі швейним підприємством (екскурсія). Структура підприємства. Обладнання основних цехів. Ознайомлення з комп'ютерними програмами при конструюванні, моделюванні виробів, розкроювання тканини.</p> <p><u>Практична робота № 1.</u> Робота на швейній машині. <u>Практична робота № 2.</u> Усунення недоліків машинної строчки.</p>	<p>машини; заправляє швейну машину; опановує роботу швейної машини; усуває недоліки строчки. Дотримується правил безпечної праці</p>
2	<p>Тема 3.3. Обладнання для Волого-теплової обробки (ВТО). Характеристика процесу ВТО. Призначення ВТО. Параметри проведення ВТО: волога, тепло, тиск. Способи ВТО:</p>	<p>Характеризує процес ВТО; називає основні напрямки ВТО; характеризує обладнання для ВТО; наводить приклади використання способів ВТО</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - пресування; - прасування, відпарювання. <p>Технологічна характеристика прасок, пресів, пароповітряних манекенів.</p> <p>Екскурсія на виробництво.</p> <p>Тематичне оцінювання.</p>	
	10	Розділ 4. Технологічні процеси виготовлення швейних виробів.	
	3	<p>Тема 4.1. Технологія ручних операцій.</p> <p>Поняття про стібку, строчку класифікація ручних стібків, строчок. Прямі, косі, хрестообразні, петлеобразні, спеціальні стібки.</p> <p>Строчки які виконуються за допомогою ручних стібків.</p> <p>Інструменти для виконання ручних стібків та строчок.</p> <p>Термінологія ручних операцій.</p> <p><u>Практична робота.</u></p> <p>Виконання ручних строчок.</p>	<p>Знає види ручних стібків, інструменти для виконання ручних стібків і строчок, термінологію виконання операції;</p> <p>уміє виконувати ручні стібки та строчки;</p> <p>дотримується правил безпечної праці під час роботи з голкою та ножицями.</p> <p>Знає назву машинних строчок, швів, термінологію машинних операцій згідно ДСТУ 2162-93</p>
	4	<p>Тема 4.2. Технологія машинних операцій .</p> <p>Класифікація машинних стібків та строчок. Човникові стібки. Ланцюжкові стібки (одно- та двохниткові). Види човникових та ланцюжкових строчок.</p> <p>Ниткові шви: зшивні, крайові, оздоблювальні.</p> <p>Термінологія виконання машинних операцій згідно ДСТУ 2162-93.</p> <p>Технічні умови виконання швів.</p>	<p>Уміє виконувати машинні шви;</p> <p>дотримується правил безпечної роботи на швейній машині</p>

		<p><u>Практична робота.</u> Виконання вправ по виготовленню машинних швів.</p>	
	3	<p>Тема 4.3. Технологія ВТО. Термінологія виконання операцій ВТО згідно ДСТУ 2162-93. Основні операції ВТО. Технічні умови виконання вологотипових робіт. Використання клейових матеріалів при виготовленні швейних виробів. Термінологія виконання клейової технології згідно ДСТУ 2162-93. <u>Практична робота</u> Виконання операції ВТО. Виконання вправ по дублюванню деталей. Тематичне оцінювання.</p>	<p>Знає термінологію операцій ВТО; уміє виконувати основні операції ВТО, дублювати тканини; дотримується правил безпечної роботи з праскою.</p>
	30 5	<p>Розділ 5. Технологія обробки окремих вузлів, деталей швейних виробів (спідниця, штани). Тема 5.1. Різновиди виточок, складок, кокеток та технології їх обробки. Обробка зрізів деталей (обметування, обкантування, використання спецпристроїв). Різновиди виточок. Розмічання виточок. Технологія їх обробки. Види складок, розмічання, технологія обробки. Кокетки. Обробка зрізів. З'єднання кокетки з виробом.</p>	<p>Знає методи обробки зрізів деталей, різновиди виточок, складок, кокеток; уміє розмічати виточки, складки на деталях крою; виконує обробку виточок, складок, кокеток; дотримується правил безпечної праці.</p>

	<p>Практична робота. Обробка виточок, складок, кокеток. Розмічання виточок, складок на деталях. Послідовність обробки виточок, складок. Обробка зрізів кокетки. З'єднання кокетки з виробом.</p> <p>Тема 5.2. Класифікація та технологія обробки кишень. 5.2.1. Технологія обробки накладних кишень. Класифікація накладних кишень (в залежності від способів обробки верхнього краю кишені) Обробка верхнього зрізу накладних кишень (суцільновикроєним припуском, обшивкою, обкантувальною тасьмою). Технологія з'єднання накладних кишень з основною деталлю ВТО вузла.</p> <p>Практична робота Обробка накладної кишені з суцільновикроєним припуском Розкрій кишені. Дублювання припуску. Обробка верхнього зрізу, бічних зрізів. Розмічання кишені на основній деталі з'єднання кишені ВТО.</p>	<p>Називає класифікацію накладних кишень місце розміщення; розмічає кишеню на основі деталі; обробляє верхній зріз кишені; бічні зрізи кишені; виконує з'єднання кишені з основною деталлю; складає послідовність технологічних операцій по обробці накладної кишені; дотримується правил безпечної праці.</p>
5	<p>5.2.2. Технологія обробки прорізних кишень. Види прорізних кишень. Етапи обробки прорізних кишень. Послідовність обробки</p>	<p>Називає види кишень, етапи обробки прорізних кишень; виконує обробку деталей; намічає місце розміщення кишені; виконує обробку кишені;</p>

		<p>прорізних кишень. Послідовність обробки кишені з клапаном. <u>Практична робота</u> Обробка прорізної кишені з клапаном і однією обшивкою Розкрій деталей вузла. Обробка клапана. Підготовка обшивки. Розмітка кишені на основній деталі. Обробка верхньої та нижньої лінії входу в кишеню. Розрізання входу в кишеню. Обробка підкладки кишені ВТО вузла.</p>	<p>складає послідовність обробки кишені; дотримується правил безпечної праці.</p>
	3	<p>5.2.3. Технологія обробки непрорізних кишень. Обробка кишень в швах. Деталі кишені. Розмітка кишені. Послідовність обробки кишені в швах. <u>Практична робота.</u> Обробка кишені в швах. Викроювання деталей обробки кишені. ВТО вузла.</p>	<p>Виконуй розкрій деталей; розмічає вхід в кишеню; складає послідовність обробки кишені в швах; дотримується правил безпечної праці.</p>
	3	<p>Тема 5.3. Види застібки та технологія їх обробки. Види застібок в поясних виробках. Послідовність обробки застібки в спідницях та жіночих штанах на тасьму-блискавку. <u>Практична робота № 1.</u> Обробка застібки в бічному шві спідниці на тасьму-блискавку. Підбір тасьми – блисками по довжині, кольору. Розмітка довжини застібки. З'єднання тасьми-блискавки з припусками</p>	<p>Знає види застібок в поясних виробках, послідовність обробки застібки на тасьму-блискавку; виконує обробку вузла; складає технологічну послідовність обробки вузла; дотримується правил безпечної праці.</p>

		<p>шва. ВТО вузла.</p> <p><u>Практична робота № 2.</u></p> <p>Обробка застібки на тасьму-блискавку в жіночих штанах.</p> <p>Підбір тасьми-блискавки по довжині, кольору.</p> <p>Обробка припусків на застібку лівої та правої передньої половинок штанів.</p> <p>З'єднання тасьми-блискавки. ВТО вузла.</p>	
	5	<p>Тема 5.4. Обробка верхнього зрізу виробів.</p> <p>Способи обробки верхнього зрізу спідниці, штанів (пришивним поясом, обшивкою, корсажною тасьмою).</p> <p>Технологія обробки пояса.</p> <p>Послідовність з'єднання пояса з верхнім зрізом.</p> <p>Послідовність обробки верхнього зрізу обшивкою.</p> <p>Послідовність обробки верхнього зрізу корсажною тасьмою.</p> <p><u>Практична робота.</u></p> <p>Обробка верхнього зрізу спідниці, штанів пришивним поясом.</p> <p>Обробка поясу. З'єднання поясу з верхнім зрізом виробу. ВТО вузла.</p>	<p>Називає способи обробки верхнього зрізу поясних виробів;</p> <p>уміє обробляти пояс, верхній зріз виробу;</p> <p>виконує ВТО;</p> <p>складає послідовність обробки верхнього зрізу виробу;</p> <p>дотримується правил безпечної роботи.</p>
	4	<p>Тема 5.5. Обробка низу виробів.</p> <p>Способи обробки низу виробів (швом в підгін з закритим зрізом, швом в підгін з відкритим зрізом тощо).</p> <p>Способи закріплення припуску на підгін низу (на універсальній машині, на</p>	<p>Знає способи обробки низу виробів, способи закріплення припуску на підгін низу;</p> <p>уміє намічати лінію підгину низу, підрізати нерівності, закріплювати припуски на підгін низу різними методами;</p> <p>виконує ВТО;</p> <p>складає технологічну</p>

		<p>спеціальній клеєвій павутинці).</p> <p>Практична робота.</p> <p>Обробка низу виробу спідниці, штанів, швом в підгін з відкритим зрізом.</p> <p>Намічання лінії підгину низу, підрізання нерівностей, обметування зрізів, закріплення припуска різними методами. ВТО вузла.</p> <p>Тема 5.6. Оздоблення виробів. Відомості про види оздоблення поясних виробів.</p> <p>Оздоблювальні шви, вишивка, фігурні строчки, за допомогою тасьми, шнурів. Регіональні традиції в оздобленні одягу. Тематична оцінювання.</p>	<p>послідовність обробки вузла; дотримується правил безпечної праці;</p> <p>має уявлення про види оздоблень поясних виробів; наводить приклади використання оздоблення в своєму районі.</p>
	25	Розділ 6. Проектування виробу	
	5	<p>Тема 6.1. Вибір об'єкту та художнє конструювання виробів.</p> <p>Види поясних виробів. Фактори, що впливають на вибір поясного виробу для проектування та виготовлення. Поняття про стиль, моду, фасон. Короткі відомості про розвиток поясних виробів в історичному та українському національному костюмі. Сучасні тенденції оформлення поясних виробів в молодіжній моді. Робота дизайнера одягу. Об'ємне проектування. Поняття макета. Види макетів.</p>	<p>Характеризує сучасні тенденції оформлення поясних виробів в молодіжній моді; Знає поняття про стиль, моду, фасон, макет;</p> <p>уміє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розробляти ескізи поясних виробів (спідниці різних конструкцій, штани, шорти, спідниці-штани); - робити технічний опис моделі.

		<p><u>Практична робота.</u> Робота з журналами та каталогами мод. Розробка ескізів поясних виробів (спідниці, шорти, штани, спідниця-штани). Складання технічного опису моделей.</p>	
4	<p>Тема 6.2. Конструкційні матеріали та їх вибір. Короткі відомості про волокна тваринного походження (шовк, шерсть). Способи їх отримання. Властивості шерстяних і шовкових тканин: механічні – міцність, розтяжність, зносостійкість, зминальність, драпірувальність; гігієнічні – гігроскопічність, повітропроникність, теплозахист, полоєм кість, оптичні - блиск, прозорість, колір; технологічні – обсипальність, розсування ниток, зсідання, ковзання, здатність формування під час волого-теплової обробки. Використання шовкових та шерстяних тканин для виготовлення швейних виробів. Зображення ткацького переплетення на схемах. Саржеве, сатинове, атласне переплетення. Рапорт переплетення. Особливості догляду за виробами, виготовленими з шерстяних та шовкових тканин.</p> <p><u>Лабораторно-практична робота.</u> Підбір матеріалів для</p>	<p>Має уявлення про волокна тваринного походження (шовк, шерсть), способи їх отримання; знає властивості шовкових і шерстяних тканин; розпізнає шовкові й шерстяні тканини; вид ткацького переплетення (саржеве, сатинове, атласне); визначає рапорт переплетення; уміє зображувати ткацьке переплетення на схемках; підбирати шовкові та шерстяні тканини для виготовлення виробу.</p>	

		<p>виготовлення виробу. Розпізнавання шовкових та шерстяних тканин, вивчення їх властивостей. Визначення ткацького переплетення (саржеве, сатинове, атласне). Підбір тканини для виготовлення виробу.</p>	
11	<p>Тема 6.3. Технічне конструювання Мірки для побудови поясного виробу. Правила їх знімання та запис. Прибавки. Побудова креслення прямої спідниці. Побудова креслення конічної спідниці. Побудова креслення клиновидної спідниці. Побудова креслення брюк. Моделювання поясних виробів. Виготовлення робочих лекал. Відомості про муляжний метод конструювання, його переваги і недоліки. Ознайомлення з комп'ютерними програмами.</p> <p><u>Практична робота 1.</u> Зняття мірок та їх запис.</p> <p><u>Практична робота 2.</u> Побудова креслення спідниці (прямої, конічної, клиновидної).</p> <p><u>Практична робота 3.</u> Побудова креслення брюк.</p> <p><u>Практична робота 4.</u> Моделювання поясних виробів.</p> <p><u>Практична робота 5.</u> Виготовлення робочих лекал виробу.</p>	<p>Знає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - умовне позначення мірок для побудови поясних виробів; - правила і послідовність їх знімання; <p>уміє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виконувати креслення спідниць різних за покромом; - виконувати креслення брюк; - моделювати поясні виробів; - виготовляти робочі лекала. 	

5	<p>Тема 6.4. Розкроювання деталей виробу. Правила виготовлення раціональної розкладки деталей поясних виробів на тканині. Схеми розкладки . Особливості розкроювання шовкових і шерстяних тканин. Організація робочого місця для розкроювання. Правила безпечної праці. Відомості про електрифіковані знаряддя праці для різання матеріалів. Ознайомлення з комп'ютерними програмами.</p> <p><u>Практична робота.</u> Розкроювання виробу. Настилання тканини. Виконання економної розкладки. Обкредування деталей. Розкрій деталей поясних виробів. Контроль якості крою.</p>	<p>Має уявлення про типові схеми розкладки деталей поясного виробу на тканині; знає правила і послідовність виконання економної розкладки на тканині; особливості розкроювання шовкових і шерстяних тканин; уміє економно розкласти лекала на тканині, розкроювати тканину з урахуванням її властивостей; здійснює контроль якості крою; дотримується правил безпечної праці під час розкроювання, економного використання матеріалів.</p>
50	<p>Розділ 7. Монтаж виробів. Техніко-технологічна документація</p>	
3	<p>Тема 7.1. Загальна схема обробки виробу. Типова схема зборки поясних виробів. Ступені готовності виробів до примірки. Фактори, які обумовлюють ступінь готовності виробу до примірки. Раціональна ступінь – готовність виробу до примірки.</p> <p>3 Тема 7.2. Підготовка виробу до I примірки. Схеми зборки виробів до примірки при мінімально необхідній, максимально можливій, високій степенях</p>	<p>Знає схеми зборки поясних виробів до примірки.</p>

		ГОТОВНОСТІ.	
15	<p>Тема 7.3. Дефекти виробу та їх усунення. Види дефектів в поясних виробках. Чинники, які впливають на появу дефектів. методи усунення дефектів.</p> <p><u>Практична робота № 1 (за вибором).</u> Варіант - I Обробка спідниці. Перевірка деталей крою. ВТО деталей крою. Підготовка спідниці до 1 примірки. Прокладання силків по середині деталей. Перенесення виточок (складок, рельєфів) на другу половину деталей. Зфастрігування виточок (складок, рельєфів) бічних швів. Прифастрігування корсажної тасьми до верхнього зрізу спідниці. Послідовність першої примірки уточнення глибини виточок (складок), їх напрямку. Уточнення довжини вибору. Виявлення дефектів.</p>	<p>Називає види дефектів, методи їх усунення; уміє підготувати деталі крою до обробки, виріб до 1 примірки; провести примірку, виявити дефекти</p>	
24	<p>Тема 7.4. Обробка спідниці після 1 примірки. Розкроювання дрібних деталей (обшивок, пояса клапанів). Обробка виточок. Обробка кишень, застібки. Послідовність проведення другої примірки. Виявлення дефектів. Уточнення довжик виробу.</p> <p><u>Практична робота № 1.</u> Обробка спідниці після 1 примірки.</p>	<p>Уміє розкроювати дрібні деталі; підготовляти виріб до I, II примірки; проводити I, II примірку; виявляє дефекти; уявляє дефекти.</p>	

		<p>Усунення дефектів. Підготовка спідниці до другої примірки (остаточна обробка виточок, бічних швів, кишень, застібки). проведення другої примірки. Виявлення дефектів. <u>Практична робота № 2.</u> Обробка спідниці, низу виробу. Усунення дефектів. Обробка верхнього зрізу спідниці, низу виробу.</p>	
3	3	<p>Тема 7.5. Остаточна обробка виробу та ВТО. Послідовність викладання операцій остаточної обробки вибору та проведення ВТО. <u>Практична робота.</u> Остаточна обробка вибору. Чистка виробу. ВТО готового виробу. Обметування петель. Пришивання фурнітури. Тема 7.6. Оцінка якості готового виробу. Визначення технічного контролю. Об'єкти технічного контролю на виробництві. Права та обов'язки контролерів технічного контролю. Технічна документація для контролю якості готового виробу. Послідовність контролю якості поясних виробів. Обробка штанів (за вибором)</p>	<p>Уміє, проводить остаточну обробку виробу, ВТО; дотримується правил безпечної праці; складає послідовність обробки виробу; називає технічну документацію на готовий виріб для контролю якості; знає послідовність контролю якості готового виробу.</p>
		<p><u>Практична робота № 1.</u> Варіант - II Обробка штанів до першої</p>	<p>уміє підготувати виріб до першої та другої примірок; проводити першу та другу</p>

	<p>примірки розкрій деталей. Перевірка деталей крою. Підготовка виробу до 1 примірки. Проведення примірки, виявлення дефектів.</p> <p><u>Практика робота № 2.</u> Обробка штанів після 1 примірки. Усунення дефектів. Підготовка штанів до другої примірки. Виявлення дефектів.</p> <p><u>Практична робота № 3.</u> Обробка штанів після 2 примірки. Усунення дефектів. Обробка верхнього зрізу штанів, обробка низу виробу.</p> <p><u>Практична робота № 4.</u> Остаточна обробка штанів. Тематичне оцінювання.</p>	<p>примірку; виявляє дефекти; учуває дефекти; складає технологічну послідовність обробки штанів; дотримується правил безпечної праці.</p>
--	--	---